

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.
TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.
HIRDETÉSEK
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
NÉPTANÍTÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Szekszárd, 1905. febr. 8.

Mikor ez a kis ujság megindult, homlokára írva azt a magasztos jelzőt, mely neki nem csak ezime, de programja is, — többen adtak jóindulatu sajnálkozással kifejezést abbéli vélekedésüknek, hogy naiv vállalkozás Magyarországon lapot indítani annak nyílt bejelentésével, hogy a lap politikát nem csinál! Mert mit csinál hát, ha politikát nem? S ha már nem csinál, hát muszáj azt be is vallani? Mivel foglalkozzék egy lap, mely egy megye szűk körére szorítva, a vidéki élet fejlődési folyamatának lassúsága következtében alig számíthat arra, hogy feltűnő újdonságok ingerével hathasson, ha tétongó hasábjait még a mult hét actualitásukat vesztett politikai eseményeinek regisztrálásával sem töltheti ki?

A lapszerkesztés technikája szempontjából igaza ennek a felfogásnak, mert politikai lapot szerkeszteni könnyebb. Ebből azonban nem az következik, hogy a másik vállalkozás csak meddő lehet, hanem az, hogy abban a kis lelkes csapatban, mely a politika végső menedékhelyét ki merte

rekeszteni, a bátorságon kívül meg kell lenni annak a komoly elhatározásnak s az ahhoz való képességnek is, hogy a viszonyokból eredő közismeretes nehézségek közepette, szakadatlanul eredeti, egyéni munkásságot fejtsen ki kitűzött célja szolgálatában.

Megvan az értelme, megvan a célja, megvan a maga nagy hivatása az ilyen vállalkozásnak, csak azt ne tévessze szem elől, hogy mindig annak a vidéknek *közszükségeiből* kell merítenie, melynek szolgálatába szegődött!

S ez nem nehéz dolog, csak nyitott szemmel kell a lap címére tekinteni; kiapadhatlan örök forrása az a közjó előmozdítását szolgáló eszméknek és törekvésnek!

S merem állítani, hogy ha ez a lap, például a közgazdaság körébe vágó kérdések cultiválása terén fejt ki intenzívebb tevékenységet, több hasznot hajt, mintha a szó hétköznapi értelmében politizálna.

Csak hogy e tekintetben megint az a véleményem, hogy habár nem zárhatja ki hasábjairól az elvek magasságában mozgó elméletet, mégis inkább a gyakorlati élet azon prob-

lemáival kell foglalkoznia, melyek megoldásának feltételeivel a vidéki társadalom szervezete rendelkezik.

Ilyen gyakorlati kérdés megyénkben, melynek lakossága a szőlőket nagy fáradtsággal és sok költséggel reconstruálta; ahol pedig immunitás homok állott rendelkezésre — a régi értéktelen földeken, szakszerűen ültetett, nagy kiterjedésű homok-szőlő-telepeket teremtett: — *a borszövetkezetek létesítésének kérdése.*

Egyetlen egy községről tudok vármegyénkben, hol a borszövetkezet létrehozatala már csak idő kérdése, s ez — bizonyára azt hiszi mindenki, hogy Szekszárd, pedig Dunaszentgyörgy! Dunaszentgyörgy az a sajtóságos község, mely nem a maga kárán, hanem a maga hasznán okul!

Dunaszentgyörgyön — s ezt a csodát legyen szabad többi községeink szíves figyelmébe ajánlani — igaz, hogy *nincsen korcsma*, de e helyett van egy virágzó hitelszövetkezet, mely a községbeliek összes hiteligenyit szépen kielégíti, s van egy tejszövetkezet, melynek ugyancsak a községbeli kiscsapatok látják hasznát; most pedig keletkezőben van a borszövetkezet,

TÁRCZA.

Vád.

*Az én nagy keserem nem érti meg senki,
Bugó, vad haraggal nem hirdethelem ki;
Nem tudom leírni, ami lelkelem nyomja:
De súlyos, de nehéz a szerelem gondja!*

*Hosszu éjszakákon elkerül az álom,
Hentergék, virrasztok rideg nyoszolyámon,
Megkínóz egy vágtyás, ennek vagyok rabja,
Mint boszorkánynyomás, lelkem fogva tartja.*

*Rémképeket látok, álomlátást ébren,
Vakító, tündöklő alakot az éjben;
Inselkednek vélem vihógó koboldok,
Fülembé kacagván: sohse leszesz boldog!*

*Aztán megjelenik... ez az Ő alakja...
Arcán haloványság, fehér ruha rajta;
Tekintete vádol, lemondás az arcán.
Szemrehányás ül a néma, hideg ajkán.*

*Szám beszélni nem tud, szíve nem is dobban,
S a néma ajk vádol: boldogságom hol van?
Szörnyű az én ktnom, nincs, a ki megváltta,
Mind a sírig üldöz az — Ő csalódása.*

ALAPI GYULA.

„Soha.”

A két szép fehérszőrű tehén ott állott az udvaron és csöndesen kérődzött. Néhanéha felemelték okos fejüket és olyan szomoruan néztek Mókus György uramra, mintha azt mondták volna:

— Bizony, György gazda, elvisznek innen bennünket — örökre. Mi már nem látjuk többé egymást; nem is lesz többé kigyelmednek két ilyen szép jószág.

György gazda pedig úgy összehuzta magát a szalma boglya tövében, akár egy sün. Rágtta erősen a pipaszárát, pedig dohány se égett a pipájában; törülgette az arcát ingujjával, pedig nem is izzadt, csak a könnyei nedvesítették meg egy küssé...

— Hatvankét forint... először... drum! Ki ad többet érte? Hatvankét forint — először... drum!

Jaj de szeretett volna György gazda felugrani, azt a mafla dobost torkon ragadni, a földre teperni, s klavirozni a dobverővel a háta közepén. Hát még mit tenne azzal a nyurga végrehajtóval, aki olyan hetykén döföli kalamárisába a kalamusát, s nagy árkus papirosra körméli — a halálos ítéletet. Még osztán azzal a hiénával, aki az ő szép jószágaiért hatvankét forintot mer ígérni. De nem tehet semmit, mert jártányi ereje sincs, úgy oda van. Különben is megvédelmezné az a két vitéz drabant, aki a végrehajtó ur

mellett haptákat áll. Azután meg, — szó ami szó, — ő bizony adósa a „félbajuszu“ Fülöpnek, irás szerint száz forinttal; de megesküdnék rá, hogy abból csak ötven forintot kapott készpénzül, a többi interest, meg az interestnek a — kamatja.

— Hatvankét forint... másodsor... senki többet?

Szegény György gazda nagyon fészkelődik a helyén. Egyszerre csak pipáját kiejti szájából, mi közben fájdalmas nyöszörgést hallat. Hát, zavarában a pipaszára helyett, mit különben is majd egészen elragott, a bal keze hüvelykujját találta megragadni.

Elszégyelte magát, felkelt ingadozva a helyéről, s rá sem nézve senkire, bement a tornác alá. Onnan nézte közönyösen a szomorú komédiát. Nézte, hanem azért nem látott, nem hallott semmit... Eszébe jutott az ő kis Terecsikéje, gödrös állával, pozsgás pofácskájával, kék szemével, mikor itt a tornácra, a szűrűn, lábatlankodott, motyogott mindent össze-vissza — neki, az apjának. Milyen nagy lehet már azóta, mily szép és okos! Mennyi örömet okozhat az anyjának, akit ő megvert és elkergetett a házatól. Pfaj! megverni asszonyt, a feleséget, az anyát. Meg is verte az Isten! Ugy kell neki: megérdemli sorsát.

Hej! csak az a bor... az a bor ne lett vón a fejébe, meg az a kampós bot a markában! Igaz, hogy az asszony is hibás volt, nem kellett volna az urat ingerelni ha-

melyet a két előbbinek sikereiből okuló közönség öntudatos gazdasági tevékenysége, önhaszna iránti helyes érzéke hoz létre!

Aki a világszerte folyamatban levő társadalmi átalakulás érdekfeszítő processusát, — a társadalom tudomány nyelvén szólva azt az evolútiót, mely a zajló Duna jegéhez hasonlító összevisszaságában is bizonyos törvényszerűségnek hódol — s melynek közepében élünk, a jelenségek végokát keresve veszi szemügyre, az tudja, hogy e folyamatnak gazdasági okai vannak.

Mi természetesebb, mint hogy a gazdasági erőtegyezőző mérkőzésének szabad versenyében az erősebbé a pályabér? S lehet-e tagadni, hogy a szabad verseny lényegéből eredő logikai kényszer által, — magukra hagyatott különállásukban, — csatavesztésre ítélt kis tényezőzők: létfentartó természeti törvénye — a szövetkezés, a nagyobb gazdasági tényezőzővé való egyesülés?! S nem csodálatos-e hogy mind ennek dacára a kis tényezőzők még sem veszik igénybe versenyképességük megteremtésének ez egyetlen feltételét?! Én alig hiszem, hogy valaki komolyan állíthatná, hogy ha a világhírű szekszárdi bor termelői borszövetkezetet alakítva, egységes karakterű 5, 6—10000 hektoliter bort tudnának egy tömegben a világpiacnak felkínálni, hogy ekkor is meg lenne még az a sok tavalyi bor, mely most a nagy apparatusával csak érdekes üzletek után járó világkereslet elől szétszórt pinczék sötétjében rejtőzködik! Vagy gondolja valaki, hogy érdemes a nagykereskedőnek időt és pénzt vesztegetni azért, hogy a különböző prérházakat bejárva, hosszas alkudozás után utóvégre is *annyiféle* bort vegyen, ahány gazdától vásárolt; mikor a nagy termelőknél, nagy mennyiségben, egységes karakterű bort kevesebb idő és pénz vesztéssel egyszerre vehet? S ha azután a nagykereskedelem kielégítette sürgős igényeit, a nagyban való vásárlás útján,

szontalan feleseléssel. Hiszen neki is szabad egyszer másszor a kocsmában megfordulni, legénykori nótáját a Lajesi cigánynyal elhuzatni, azt a nótát, melynek olyan szép verse van, főképp ha érzéssel éneklik hozzá, hogy: „Fogd fel pajtás a vasvesszőt, verd meg vele...” Oh nagyon is szomorú nóta az, de a magyar ember szereti, ha — vigad. Hát György gazdán is megeshetett, hogy többet vett be a jóból, mint kellett volna, bizony még a cigánynak is kijutott a bankóból. No hát, mi az ördög — a cigány sem élhet a levegőből...

Hajnál felé vergődött haza György gazda virágos jó kedvében, az asszonynyal enyelegni, tréfálkozni akart: a meg akkor nem értette a tréfát, rosszul aludt, (nem csuda!) lekorholta férjét, hogy ilyen korhely, amolyan korhely, így s amogy... Szó szót követett, egyik sem engedett, ittas embernek hamar eljár a szája, meg a keze — — ej no! ne is beszéljünk róla.

— Hatvanöt forint... először, drum!

A dobszó ismét felriasztá György gazdát merengéséből. Körüljártatá szemeit az embereken, kik megakarják fosztani két kedves jószágától. Mély sóhaj tört ki kebeléből, mikor tekintete a jámbor állatokra tévedt. Ezeket is akkor szerezte még a gyulai őszi vásárkor, százötven forint volt az ára, de most megér testvérek közt is kétszázat, ha nem többet. Aztán most eladják potom áron. A „félbajuszu“ sehogy sem akart György

mi történik akkor? Kénytelen a kisgazda hosszas várakozás után eladni a borait úgy, ahogy megveszik. Lehet-e ez végcélja céltudatos gazdálkodásnak? S szabad-e, helyes-e azt tünni, hogy ez a bizonytalanság, ez az értékcsökkenés, ez a kényszerhelyzet évről-évre bekövetkezzék?

Mekkora gazdasági haszontól esnek el a szekszárdiak azért, mert nem tudtak megegyezni azon, hogy szőlő-vagy bor alakjában legyen-e beszállítva a termés a szövetkezetnek!! Pedig kétségtelen, hogy a legigazságosabb egyedül az lehet, ha a termés szőlő alakjában lesz összehordva.

Mindent latba vetve, azt volnék bátor proponálni én, akinek nincsen szőlőm, de aki őszinte sajnálattal hallom évről-évre, s különösen az idén, bortermelő ismerőseim panaszait, s aki fájó szívvel látom, hogy egy tőzs-gyökeres magyar város közönsége óriási productiója dacára, versenyképesség híján még mindig nem élvezheti nagy gazdasági erőmegfeszítésének, küzdelmének és kitartásának méltó gyümölcseit, — hogy egy hatalmas, valódi közérdek előmozdítása érdekében, tegye félre valaki a kezdeményezéstől való idegenkedést, s alakítsa meg a szekszárdi-borszövetkezetet!

Nekem hasznom ugyan nem, de hazafias örömem annál több lenne belőle!

Simontsits Elemér.

Az inasoktatás.

Állítólag most készül az új ipartörvény, mely a többek között az inasoktatást is szabályozni fogja. Hogy az inasoktatás az ipar fejlődésében nagyjelentőségű körülmény, azt mindenki tudja és elismeri; az inasokból lesznek a mesterek, a kik majdan irányítani fogják az ipari haladást, esetleg megalapítói lesznek a magyar iparnak.

Az inasoktatás természetesen két irányú lesz: elméleti és gyakorlati. Ugy hírlik, hogy az elméleti oktatás buzgó apostolai szeretnék fölvenni a programba az irodalom, történelem, alkotmány stb. ismertetését

gazdával kiegyesülni. Bepörölte, mert tovább nem várhatott a pénzire. Hej! hiszen nem volna az olyan nagy baj, csak itthon volna az az áldott jó feleség, meg a kis Teresikéje. De fél esztendő óta a hírét s hallja. Az atyafiak azt mondták, hogy elment szolgálatba egy nagy városba, a kis Teresit meg kiadta tartásra egy jó asszonynak... Lehetetlen pedig az, hogy meg tudna válni az ő jó felesége, attól az egyetlen kis gyermekétől. Ha tudná merre vannak, ha tudná, hogy feltalálja őket, keresésére indulna nekik. Elmenne a világ végére éretük, mert most érzi mennyire árva, tehetetlen így, — azok nélkül. Tönkre megy elébb-utóbb. Azt a kis gazdaságát nem hogy szaporítaná, hanem lassanként feléli, mert a dolgot nem bírja mostanában. De meg minek is dolgoznék. Nincs miért, nincs kinek. Ő már majd csak elél holtig, ámbár lehet, hogy ha narabb elpatkol, mint gondolná. Mit neki ez az élet? Elvesztette a feleségét, gyermekét, jószágát, majd következik a kis ház, osztán tisztába lesz egészen...

Még ugyan nem volna késő mindent helyre hozni, csak a „feleség“ itthon volna. Az majd csinálna egy kis rendet a pusztuló gazdaságban. Ő dolgoznék újra; ha meggyógyulna, ismét jókedvű lenne. A kocsmát azonban kerülne, meg a — Fülöpöt... óh bizony még mindent helyre lehetne hozni.

— Hatvanöt forint... másodszor... senki többet!?

is, még pedig lehető nagy mértékben, azzal az indoklással, hogy egy jó magyar iparosnak a műveltség ugynevezett színvonalán kell állania.

Hát igaz, a mi igaz, a jó magyar iparosnak a műveltség színvonalán kell állania; de az is igaz, hogy mielőtt ezt a színvonalat el lehet érni, először meg kell tanulni az írás és olvasás mesterségét.

Az elméleti oktatással csinján kell bánni, a történelem és irodalom ismerete szükséges, de csak kisebb mértékben, s kétségtelen, hogy az elméleti oktatás nagyobb haszonnal fog járni, ha első sorban szakismereteket közöl. A fő azonban a gyakorlati oktatás, a fő a mesterség, a mesterség csinjának-binjának teljes elsajátítása úgy, hogy az inas, mikor legénysorba lép, tisztában legyen mesterségének minden apró-cseprő mozzanatával.

Itt pedig a mesterek tehetnek legtöbbet. Sok helyen szokásban van, hogy az inast dajkálásra és egyéb házi teendőkre használják fel, a mi magában véve nem volna nagy baj, ha ezek a házi teendők nem foglalnék el egészen az inas idejét annyira, hogy tulajdonképpen csak akkor tanulhat valamit mesterségéből, ha elég ügyes házi teendői között is megfigyelni egyes szakjába vágó dolgokat. Mert sok mester nem azért fogad inast, hogy a mesterség apró fogásaira megtanítsa, hogy bizonyos dolgokat rábizzon, s a fogyatkozásokra figyelmeztetné; hanem úgy okoskodik, hogy őt se tanította senki, hát az ő inasa is tanuljon magától.

Ez a fölfogás régi, de rossz. Oktatás nélkül az inas nem tanulhatja meg a mesterséget, jó mester az ilyen inasból nem válhatik; s magának a gazdának sem hajt annyi hasznót, mint a mennyit hajthatna. Az inasoktatás hiányossága annak az oka, hogy oly sok tanulatlan és éltetlen legény meg mester kerül az életbe.

Mert az elméleti oktatás, az irodalom-történetnek és alkotmánytannak ismerete nem tesz senkit ügyes iparossá, különösen a mai képtelen iskolai rendszer mellett, a mely rendszer tudvalevőleg teljesen távol áll a gyakorlati élettől. Az első és legfontosabb dolog a gyakorlati tudás és ügyesség. Ezt pedig addig nem lehet elérni, míg valamely vizsgálat nem lesz kényszerítő hatással arra, hogy az inasok mestereiktől elsajátítsák a mesterség elemeit.

A régi jó czéhrendszer idejében minden legénynek „mesterművet“ kellett csinálnia, s ezzel kimutatni, hogy valójában érti mesterségét, s ha e követelménynek megfelelt, mester lehetett. A mestermű készítése elzárt helyen, idegen mesterek ellenőrzésével készült, s ha a visszaélések nem is hiányoztak,

— Száz forint! hangzik harsányan a kapu felől. Itt a pénz. Most én kérdezem, ki ad többet?

Mindenki a jövevényre nézett. Egy csinos halavány képű asszony volt az, karján mosolygó lánykával, a ki segített anyjának a kendő sarkát kioldozni s abból a pénzt előszedegetni.

— Mi a neve? kérdi tőle a végrehajtó ur.

— Az én nevem? Hogy a nevem...

— Feleségem: édes feleségem! Teresikém! E szavakkal rohan elő György gazda és göresösen öleli magához az asszonyt s a gyermeket, mialatt mind a háromnak megérnek könnyei, — a házaspárnak örömben, a kis leánynak — félelmében.

— Te rossz ember, te rossz ember: hát visszafogadsz-e magadhoz újra bennünket? kérdi Mókusné asszonyom zokogva.

Mókus uram pedig nem tud felelni, csak makog örömittasan és csókolja övét.

— És nem üzöl el magadtól megint?

— Soha, soha!

Kenéz Csaiár.

mégis megvolt a biztosíték az átlagos szakképesítésre. Ma ellenben jóformán semmi ellenőrzés nincs, ma az inas felszabadulhat a nélkül, hogy értené mesterségét; jobbadán a maga kárán kénytelen tanulni, már tudniillik az, a ki egyáltalán akar tanulni.

A dolog megjavításának egyetlen módja lehet a szakvizsga. Ki kell mondani, hogy inast nem lehet felszabadítani addig, míg szakjából vizsgát nem tett legalább két idegen mester előtt. De ez a vizsga semmi esetre sem lehet elméleti; e vizsgálatnál be kell mutatni a mesterséghez tartozó ismereteket gyakorlatiasan. A lakatos, a kovács, a bogsnár, az asztalos stb. mutassa meg, hogy el tudja készíteni mindazt, a mi a lakatos, kovács, bogsnár, asztalos stb. mesterségben állandóan elő szokott fordulni; s ezt jól el tudja készíteni. Nem különlegességekről beszélünk, és nem a művészi iparról; általában csak a mindennapi szükségletekről lehet szó; arról a mi pusztán és nagy városban egyaránt nélkülözhetetlen.

Ha azt akarjuk, hogy iparunk fejlődjék, akkor első sorban akarnunk kell, hogy megbízható legyen. S mihelyt megbízható, akkor fejlődni fog, s ezzel együtt megszűnnek az előítéletek, a melyeket a magyar iparról táplálnak. De hogy ez megtörténhessen, a jövő nemzedék életrevalóságára van szükség. A fiatal fát kell hajlítani, mert az öregek már nem hajolnak.

De kétségtelenül meg kell változni a társadalom könnyelmű felfogásának is. A tisztességes gondolkodásnak, az erkölcsös érzésnek kell elfoglalni a mostani ledér irányzatot. Az inasgyereke bele kell nevelni az élet nehéz körülményeibe való megnyugvást, a becsületes törekvést, a vallásosságot. Ellenben ki kell irtani az urhatnáság gondolatát, a könnyű, de erkölcstelen meggazdagodás vágyát, a koresmázás szeretetét. Vallásos, erkölcsös és takarékos élet az, a mely minden pályán megmutatja a boldogulás útját, s ez az iparosok pályáján is a legjobb és legbiztosabb utmutató.

Uj selyemfonoda.

Lugoson a város hozzájárulásával épült selyemfonoda február hó 6-án kezdte meg működését, a miről *Bezerédj* Pál selyemtenyészési miniszteri maghatalmazott, különösen e téren ismert szerénységében a következő távirattal értesítette *Marsovszky* Árpád Lugos város polgármesterét: *„Jelentem, ma reggel egész csendben megkezdtük a munkát a gyárban. Hálás köszönetem Nagyságod szíves támogatásáért és a város hazafias áldozatkészségeért.”* Ugyanezen alkalomból Lugos város polgármestere a következő meleg hangú táviratban üdvözölte a miniszteri meghatalmazottat: *„A lugosi selyemfonoda mai megnyitása alkalmából városunk hálás szívekkel üdvözli Méltóságodat, mint anyagi jólétének egyik fenkölt szellemű előmozdítóját. Kérjük a Mindenhatót, hogy Méltóságodat, mint a ki hazánk népének jólétén oly sokat fáradozik, az emberikor legvégső határáig erőben és egészségben mindnyájunknak örömeire és jóvöllára tartsa meg.”* Ezen alkalommal elmondjuk, hogy ma már hat selyemfonoda van működésben az országban és pedig a következő helyeken: *Győrött, Komáromban, Lugoson, Pancsován, Tolnán és Ujvidéken.* A tolnai fonodát az állam saját kezelésében tartja azért, mert itt képezik ki a fonodához szükséges személyzetet. A többi fonodát elsőrangú külföldi czégek bérelik. Gombolyító gyárainkban évenként mintegy 2.000 munkás dolgozik, kiknek keresete 547.000 koronára rug. Az ezen fonodákban évenként feldolgozott 1.200.000 kilogram gubó értéke 4.200.000 koronát tesz ki. A feldolgozott gubó mennyiségéből évenként előállított és külföldön eladott 100.000 kilogram selyemfonál értéke 5.000.000 koronára rug. Hasonló gombolyítógyár már épül *Mohácson* és tervben van *Törökkanizsán, Békés-Csabán és Makón.* Ha selyemtenyészésünk fejlődésével lépést tart selyemfonó iparunk, úgy akkor biztosan várhatjuk, hogy

magyar selyemfonó iparunknak fejlődése olyan fokra emelkedik, a melyet eddig csak kevesen sejtének. Ezzel természetesen szoros összefüggésben áll az, hogy hazafias jó indulattal karoljuk fel a *szederfatenyészést*, mely úgy selyemtenyészésünknek, mint selyemfonó iparunknak egyedüli alapját képezi. A szederfatenyészésre különösen felkérjük a községi előljáróságoknak, az intéző köröknek és a tanítóknak szíves figyelmét, kik már jól ismerik, hogy mennyire hasznos a selyemtenyészés a szegény emberre nézve. Az ügy lelkes felkarolására nem hozhatunk fel meggyőzőbb ténytet, mint azt, hogy az országos selyemtenyészési felügyelőség szervezése óta, több mint 60 millió koronára rug az az összeg, a mellyel hozzájárult a selyemtenyészés legszegényebb néposztályunk anyagi helyzetének javításához.

A „Kubinszki“ és „Pecsovics“-világ Tolnavármegyében.

Irta: *Bodnár István*

(Folytatás.)

Általában a kubinszkiak ügye ekkor már az egész országot megmozgatta. Pozsonyban a követek Deákkal és Klauzállal élükön naponta tárgyalták a történeteket. A kormányra nagyon kellemetlen volt, hogy az *Esterházy* Károly főispán által kortes-czélakra adott 24 ezer forint ügye kipattant. Nyíltan roszalták a kormánypártiak eljárását odafent, Bécsben is s alighanem volt ebben őszinteség is, mert *Nemesküri Kiss* Pálné a *Vay* és *Esterházy* által informált *Gervey* status consiliariusnak más világitásban is teljes őszinteséggel elpanaszolta a kubinszkiakat ért méltatlanságokat. *Széchenyi* is helyeselte a főispánnak és *Vay*nak írott leveleket. Így a visszahívott követek zavartalanul folytatták követi működésüket. *Bezerédj*-t a gyűlésbe beléptekor mindig zajos ovációval fogadták, sőt mintha semmi sem történt volna, épen a kormánypárt támogatásával beválasztották az ujonczok iránt a királyi biztossal érkező választmányba. A betegeskedő nádor is nagyon érdeklődött a tolnai dolgok iránt, *Bezerédj*vel többször informáltatta magát s jót mosolygott azon, hogy előbb egyik, azután a másik párt is küldött követet. *Perczel* Sándort, ki pörbefogott fiai: *Móricz*, *Miklós* és *Sándor* érdekében járt nála, nagyon kegyesen fogadta, „dezavualta a kormány nevében fonák hitegetéssel tett intézkedéseket s forma és törvényesség nélküli eselekedetnek bélyegezte a legutóbbi gyűlésen történeteket.“ Bécsből is részrehajlatlanságot ígértek, példát kívánván adni a kormány nevével bitorlók szemből.*

Így *Bezerédj* és *Perczel* egészen az 1840. év márczius elejéig fent maradtak a diétán. Pedig idehaza javában fújtak a pecsovicsok:

„Beállt már a hideg ősz,
Bezerédj krumpli csész!”

1840. február havában *Vay* Abraham gróft ismét leküldték Tolnába. A király verebi *Végh* Ignác kir. tanácsos, a hét-személyes tábla aszszeszorának elnöklésével egyttal bíróságot is delegált, a mely a vizsgálatot befejezze s ítéletet mondjon.

Vay érkezésének a hire nagy mozgólódást keltett a vármegyében.

A kubinszkiakat különösen feltűzelte az, hogy a kir. biztos csupa pecsovicsokkal vétette magát körül. Hire járt, hogy az előző gyűlés törvényesítését, a főispán megkövetését s a kubinszki párti követek visszahívását erőszakkal is keresztül akarja vinni.

A pecsovicsok a gyűlés előtt nagy lakomát csaptak Szekszárdon s nemcsak párthiveiket, de a kubinszkiak közül is nagyon sokat meghívtak. S ráadásul a szekszárdi pecsovicsok még azt is elhíresztelték, hogy a kormánybiztos még meg is dicsérte, lelkesítette s buzdította őket a biztos győzelemre.

Perczel Mór tehát végső erőfeszítést tett, hogy embereit a gyűlésre behozza.

* Ezek a részletek *Bezerédj* Istvánnak *Csapó* Dánielhez és *Sztaukovánszky* Imréhez írott leveleiből valók.

Vay azonban ez alkalommal, úgy látszik, felsőbb utasításra már nagyon is keztyüs kézzel nyult az ügyek rendezéséhez, úgy, hogy a szavait nem nagyon válogató *Perczel* Mór, kezeim közt levő levelében ezeket írja *Fördös* Istvánhoz:

„*Csapó* és több mieinknek, kik *Vay*nál voltak, ez nyilvánítá: hogy ő semmi erőszakot nem teend és a gyűlés törvényessége iránti kérdést voksra bocsátja, igen nyájas és kérlelő volt; fél és tart s ígér mindent. Az actióra nézve a felség nevében amnesztiát ígér, nekem, noha még nála sem voltam, még az actiók publicatiójának felfüggesztését és hivatalomba való visszahelyezésemet is ajánltatá két tanum előtt. Azért is pajtás, most utoljára erőltessük meg magunkat, csak minden embert lelkesíts, biztass — Isten segítségével az igazság győzend.”

A gyűlés elég sima lefolyású volt.

Legelőször a királyi leiratot olvasták fel:

Perczel Móricz volt a fő bűnös, felség-sértéssel volt vádolva, mint *visszaeső*. Kadét korában az 1830-iki lengyel forradalommal való rokonszenvezéséért s a kifejtett izgatásért már majdnem fejével lakolt *Családja* s hatalmas pártfogói csak nagy nehezen tudták megmenteni.

A királyi leirat a *Keserü* István megöletésében résztvevőkre: *Döme* Dánielre, *Kiss* Sándorra, *Kolozsváry* Benjámin és *Pál* testvérekre különösen szigorú büntetést kíván szabtatni.

A szekszárdi *kihágási* ügyben vádolva voltak: *Perczel* Sándor és *Miklós*, *Kun* Pál nyug. pap, *Fekete* Ferencz, gróf *Zichy* László konvencziós hajduja, — *Csötönyi* András, *Kopasz* János, *Faragó* István, *Balogh* György, *Kalmár* István, *Plank* József, *Vadász* Némethi József szekszárdi lakosok. *Tóth* Imre, *Dallos* József, *Karsay* Mihály.

A hőgyészi zavargások és házi börtönök megrohanásáért: *Feltinger* Mihály, ifju *Herczl* József, *Ermin* Antal, *Pech* János bíró, *Steller* Péter, *Pech* Jakab, *Fischer* József. *Pech* Antal és *József*.

Fördös István szolgabíró (később alispán) azért keveredett bajba, mert, „mint szemtanu *Keserü* István megöletésének megátlására lényegesebb intézkedést nem tett“: *Benyovszky* Sándor, *Egerer* János esküdtek pedig „mert példájokkal merészebb zavargásokra adtak alkalmat.“

Radnics Pál ügyvéd ellen, a miért a csödületet magasztalta s a zavargók vezetőjeül szegődött, szintén szigorú vizsgálatot rendeltek el.

Végül a leirat erősen roszalja a hőgyészi káplán „meggondolatlanságát“, a miért a templom-kulesot kiadta s a három harangozót: *Fetzer* Ferenczet, *Kál* Györgyöt, *Mayer* Pált az elnök útján való szigorú megdorgálás után szabadon bocsátani rendeli, úgy szintén a többi bezártakat is, ha kellő biztosítékot tesznek le.

(Folyt. és vége köv.)

A szekszárdi kaszinó közgyűlése.

A szekszárdi kaszinó az utóbbi években a fejlődésnek akkora fokára jutott, hogy vármegyénk hasonczélu egyletei között, méltán őt illeti meg a vezér szerep.

Tisztes mult áll a háta megett, jövője pedig még szebb reményekkel biztat, ez a kiváltságos helyzet biztosítja számára nem csak a mi érdeklődésünket, hanem a nagy közönségét is, indokoltnak tartjuk tehát, hogy belső ügyeivel tüzetesebben foglalkozzunk. A fennállásának 64-ik évébe lépett egyesület e hó 5-én d. e. 10 órakor tartotta szokásos évi rendes közgyűlését.

Simontsits Elemér intéző igazgató indítványára a közgyűlés elnökül *Török* Bélát, korjegyzőnek pedig dr. *Török* Ottót választotta meg.

A tárgysorozatnak első pontja az intéző igazgató évi jelentése volt.

Az egyleti élet legközelebb elmúlt esztendőjének hú, minden ízében korrekt rajza

ez a nagy gonddal szerkesztett jelentés, hogy tehát magunk részéről feleslegesen szót ne szaporítsunk, ide iktatjuk egész terjedelmében:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Távollétemet igénylő más irányú elfoglaltságom miatt válván lehetetlenné rendes évi közgyűlésünknek, az alapszabályok által előírt időben való megtartása, midőn tisztelettel bejelentem, hogy a Casinó választmányától nyert felhatalmazás alapján voltam bátor a közgyűlést, folyó évi február hó 5-én egybehívni, egyúttal a mélyen tisztelt közgyűlés szíves elvezésében keresek felmentést azzal szemben, hogy az alapszabályok rendelkezésétől való ezen kivételes eltérésnek magam voltam okozója.

Azokat az adatokat, melyekkel az elmúlt 1904-ik esztendő, a fennállásának immár 64-ik évébe lépő Casinó történetéhez járul, az egyesület állapotáról szóló éves jelentésem keretében, a következőkben van szerencsém röviden csoportosítani.

A Casinónak a múlt évben 232 rendes és 49 vidéki tagja volt; megszűnt az egyesület tagja lenni 26 rendes és 6 vidéki, viszont felvétetett az év folyamán 30 rendes és 10 vidéki tag.

Az egyleti tagok számának természet-szerű hullámzása tehát úgy a rendes, mint a vidéki tagok sorában szaporodást mutat.

Örömmel mutatok reá erre a szaporodásra mélyen tisztelt közgyűlés, mert ez nem csak azt igazolja, hogy a Casinó egy folyton fejlődő és erősödő életképes intézmény, de ha figyelembe vesszük, hogy új alapszabályaink a Casinóba való bejuthatást a beiratási díjak fizetésének kötelezővé tételével költségesebbé tették, bizonyítja azt is, hogy ez a Casinó egy valóságos társadalmi szükséglet, mely a maga, növekedést anyagi kötelezettségeket is ellensúlyozó vonzerejét, ma már nemcsak a helybeli, de a megyebeli társadalom művelt elemeivel is érezheti.

S ez viszont bizonyosságnak szolgál annak, hogy az egyesület helyes irányban halad alapszabályos célja felé s szükséges anyagi eszközei dacára is megfelel azoknak a várakozásoknak, melyek vele szemben méltányosan támaszthatók.

De többek ellenkező aggodalmával szemben igazolja végül ez a körülmény még azt is, hogy az új alapszabályoknak imént említett rendelkezése nemcsak hogy az egyesület fejlődésére békítőlag nem hat, hanem ellenkezőleg teljesen bevált, mert amellyel, hogy az egyletbe való belépéstől senkit vissza nem tart, azt a célzatot, mely bennünket ez új rendelkezésnek alapszabályainkba való beillesztésénél vezetett, hogy t. i. a Casinónak ujonnan belépő tagjai azt az előnyt, hogy a régi tagok által éveken keresztül lassanként összehordott házalap vagyont felett a régiakkal egyenlő rendelkezési jogot nyernek, a beiratási díjak alakjában legalább részben megváltsák — megvalósítván, egyszersmind a házalapnak jelentékeny jövedelem többletet is biztosít!

Am ha minden tekintetben örvendetes is az az értelmezés, melyet a szaporodás imént említett látszólag jelentéktelen statisztikai adatának adhatok, mégsem kárpótolhat az, bennünket mélyen tisztelt Közgyűlés azokért a súlyos veszteségeikért, melyek egyesületünket az elmúlt év folyamán érték.

Rendes tagjaink sorából Fördös Vilmos, Székely Ferencz, Lőrinczy József, Boros Gyula, Zavisics Milos és Karlovitz Mihály, a vidékiek közül pedig Matzon Ede haltak el ez évben!

Egy év sem volt még, melynek kronikája mellőzhetővé tette volna szomorú kötelességünket, hogy minekelőtte megváltunk volna az évtől, melyre visszapillantottunk, lerójjuk elhunyt tagtársaink emléke iránt kegyeletünk adóját. Indítványozom most is, adjunk kifejezést jegyzőkönyvünkben, az imént felsorolt tagtársak elhunyt feletti fájdalomunknak.

De egy évben sem jelentettem még oly nagy veszteséget mélyen tisztelt közgyűlés, mint a minőt ezúttal Fördös Vilmos elhunytában jelentenem kell.

Fördös Vilmos 12 éven át elnöke volt a Szekszárdi Casinónak, tizenkét esztendő

fejlődés van tehát az ő nevéhez fűzve. E hosszú fejlődési processus felszámolhatatlan sok üdvös részletei közül, melyeket mindvégig az egyesület fennmaradásáért aggódó szeretetteljes érdeklődés előre látó óvatossága jellemez, mint az egyesület későbbi jövőjére legmesszebb kiható, alapvető intézkedés, a Casinónak a régi helyiségekből a mostaniakba való átköltöztetése domborodik ki. Ez az intézkedés képezi minden további fejlődésünk alapját. Mert mindazok a külső és belső reformok, melyek Casinónknak tagadhatatlanul előnyére, azt azóta, oly lényegesen átalakították, csak attól a pillanattól kezdve váltak lehetségessé, a mikor a Casinó a régi helyiségek, többé kevésbé meghatározott régi viszonyok primitívitasával is szakított.

Az új tágas helyiségekben jelentkezni mertek fejlődésünk emeltyűi, az újabb és újabb igények s ezeknek fokozatos kielégítése míg egyrészt a szószoros értelmében megreformálta Casinónkat s szélesebb körben is szétsugározta annak vonzerejét, — másrészt egyszersmind új elemeknek s ezekkel új eszméknek, irányoknak és izlésnek felszívása útján regenerálta a Casinó közszellemét.

Alapvető, bölcs intézkedés volt tehát ez Fördös Vilmos részéről, mely egymagában is kell, hogy különös nagybecsülést és megkülönböztetést biztosítson körünkben az ő tisztos emlékének; s valóban csak önmagához maradt következetes a Casinó közszelleme, mely megszokván az egyén becsét és jelentőségét a társadalomnak tett szolgálatok értéke szerint mérni, oly különös melegszéggel tüntetett koporsója körül. A virágok, melyeket az utolsó útjára távozóknak koporsójára helyeztünk, kegyeletünknek csak a veszteség közvetlen érzete által hirtelen fakasztott hervatag virágai voltak, holott iránta maradandóan kell leróni hálás elismerésünket is.

Indítványozom tehát, hogy a Casinó közgyűlése adjon kifejezést jegyzőkönyvében hálájának és elismerésének azért a messzekiható munkásságért, melyet Fördös Vilmos, mint a Casinónak 12 éven át volt elnöke az egyesület fentartása és fejlesztése érdekében kifejtett s ezen méltó elismeréssel iktassa be az ő nevét azoké sorába, kikről ez a Casinó a késő utókorban sem feledkezhetik meg soha, mert a Casinó fennmaradásának és jövőjének biztosításában az ő alapozó munkájuk volt tényező.

Azok sorában, kik egyesületünk reform munkájából fáradságtalan kitartással és soha nem lazuló érdeklődéssel vettek ki részüket, őszinte sajnálattal kell még megemlékeznem Biróy Béla kir. táblai bíró urnak, Casinónk eddigi helyettes igazgatójának távozásáról, ki Szekszárdról elköltözvén, nem töltheti be többé egyesületünk igazgatásában azt a fontos szerepet, melyet egyéniségének mindig a jobbért, szebbért, nemesebbért lelkesedő belső kvalitásainál fogva annyi rátermettséggel viselt s melyet — az átalakulás munkájának végrehajtásában állandó támogatással büszkes munkatársamul szegődvén, — annyi discretióval talán csak ő tudott betölteni. Csak kedves kötelességemnek teszek tehát eleget, mikor az ő távozása felett őszinte sajnálkozásomnak adok kifejezést.

Egyesületünk az elmúlt évben 3 közgyűlést és 13 választmányi ülést tartott. A folyó ügyekkel foglalkozó választmányi ülések mellett különös figyelmet érdemelnek közgyűléseink, mert azok egyikében alapszabályaink lettek egészen átdolgozva s ekként az egyesület szervezete teljesen új alapokra fektetve, egy másikban pedig az új alapszabályoknak megfelelő organicus újra alakulás végrehajtva. Megnyugvással constatálom jelentésem e pontjánál, hogy az átmenet minden nehézség, vagy zökkenés nélkül ment végbe s hogy az új alapszabályoknak mindazon intézkedései, melyeknek gyakorlati alkalmazására eddig rákérült a sor, egytől-egyig, kivétel nélkül beváltak s a Casinó komoly érdekeinek intézményes biztosítékaiul bizonyultak.

A vagyonkezelésre vonatkozólag örömmel jelenthetem, hogy a tagdíjak befizetése körül hátralék alig mutatkozik. A rendes tagoknál mindössze 366 koronát, a vidéki tagoknál 10 koronát tett ki a múlt évi hát-

ralék, mely összegből azonban már a számadás lezárása óta egy jelentékeny rész szintén kiegyenlített.

A Casinó összes pénzügyi tartozása 8020 koronát tesz ki. Törlesztés a múlt évben is csak igen kismértékben történt.

A házalap vagyona 1904. évben 3869 kor. 50 fillérrel szaporodott s mai készpénz állaga 14412 kor. 38 fillért tesz ki. Ha meg gondolom, hogy 1900. évi január hóban, mikor az egyesület igazgatását átvettem, a meglévő házalap vagyont 1484 kor. 46 fillér volt, a Casinónak ez az alapja tehát az én működésem 5 esztendeje alatt megtízszereződött, bizalommal tekintek eléje annak a küszöbön levő időpontnak, melyben az állandó otthon biztosításának anyagi szolgáltatási képességet feltételező nagy kérdése legközelebb eldöntés alá kerül. Mert az összeg csekélysége mellett is annyit mindenesetre bizonyít ez az eredmény, hogy céltudatos következetességgel, még jelenlegi korlátozott vagyoni helyzetünkben is lehet régi törekvéseink anyagi előfeltételeit fokozatosan gyarapítani s hosszabb időn keresztül meg is teremteni.

A Váradi-féle alapítvány szaporulata 4 kor. 39 fill., mai állaga: 129 korona 84 fillér.

A Bezerédj-szobor alap szaporulata 1686 kor. 9 fill., mai állaga: 24537 kor. 40 fillér. Az alap sokkal nagyobbra nőtt azonban, ha annak a nagy adományok értékét számítjuk, melyben értesülesem szerint a szobor-alapot Esterházy Miklós herceg részéssíti, a szobrot környező építményhez szükséges terméskőnek szt.-margittai bányájából történendő ingyenes kiszolgáltatását helyezvén kilátásba; mert ez az ajándék körülbelül 4000 kor. értéket képvisel.

A szobor felállításának kérdése ezzel abba a stadiumba jut, hogy amint a szobor elhelyezésére kijelölt terület tulajdonjogának, ma még bizonytalan kérdése tisztázva lesz, a szobormű azonnal létesíthető.

S épen mivel a végleges megoldáshoz ennyire közel jutottunk, látta elérkezettnek a szoborbizottság az időt arra, hogy a Bezerédj-szobor történetének megírására Bodnár István urat felkérje; — s miután ő e kényes és fáradságos munkára vállalkozott is — véleményem szerint a bizottság a szobortügy lebonyolításával kapcsolatos feladatok irodalmi részének ellátásáról a legszerencsésebben gondoskodott.

A Casinó-tagok családjainak szórakoztatásáról az igazgatóság az év folyamán öt estély rendezésével gondoskodott.

Az estélyek csekély belépti díjából 392 kor. 39 fill. tiszta jövedelem maradt, mely egész összegében a költségvetés szűk korlátok közé szorított egyes rovatainak támogatására fordított.

Köszönettel kell megemlékeznem arról az áldozatkészségről, melyet egyesek a Casinóval szemben a múlt évben is tanúsítottak, ajándékaikkal a könyvtárat és felszereléseinket gyarapítván, s köztük elsősorban Bezerédj Pál casinói igazgató ur Oméltóságáról, ki a felajánlott kerti padokkal rég tapasztalt hiányt pótolva, a nagy látogatottságnak örvendő kert használhatóságát nagyban emelte.

A költségvetésben könyvtári szükségletekre felvett összeg a múlt évben elsősorban könyvtári berendezésünk hiányainak pótlására fordított.

A múlt évben beszerzett könyvekkel együtt a könyvtár 2513 kötetben 2106 műből áll.

A könyvtári forgalomra nézve megemlítem, hogy a könyvtárat 203 tag vette igénybe és pedig 1219 esetben, úgy, hogy a forgalmi feljegyzések szerint 4235 mű, illetőleg 5741 kötet volt használatban.

Bár ily nagy forgalom mellett szinte elkerülhetetlen, hogy a könyvek meg ne rongálódjanak, mégis kötelességem minden alkalommal hangsúlyozni, hogy a könyvtárunkban fekvő egyleti közvagyon igen sok olyan károsodásnak van még mindig kitéve, mely a kiköcsönzött művek kiméletesebb kezelése mellett könnyen elkerülhető lenne.

Annélkül, hogy a jövőnek elébe vágni kívánnék, tisztelettel bejelentem még, hogy a régóta huzódó házvétel kérdésében a leg-

utóbb ismét tárgyalásokat folytattam; — minthogy azonban közbejött akadályok miatt a feltételekre nézve végleges megállapodás mindeddig nem volt létesíthető, nem vagyok abban a helyzetben, hogy e tekintetben a mélyen tisztelt közgyűlés elé indítványt terjeszthetnék, mégis tájékoztatásul általánosságban annyit megemlíteni kívánok, hogy a kölcsönösen kielégítő megegyezés létrehozatala meggyőződésem szerint leküzdhetetlen akadályokba ma már nem ütközik.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, vagyok

Szekszárdon, 1905. évi február hó 4.

Hazafias üdvözléssel:

Simontsits Elemér,
a Kaszinó intéző igazgatója.

A nagy helyesléssel és éljenzéssel fogadott igazgatói jelentés után a közgyűlés letergályta a Kaszinó 1904. évi zárszámadását s a folyó évi költségvetését, a melyeket előző számunkban már tüzetesen ismertettünk. S miután indítvány nem volt, Simontsits Elemér igazgató bejelentette a maga, tisztársai, valamint a választmánynak lemondását.

A közgyűlés erre két szavazatszedő választmányt küldött ki. Az egyiknek elnöke *Wigand János*, tagjai *Podhoránszky Géza*, *Hoffman Sándor*, jegyzője *Ney Ákos* voltak. A másiknak elnöke *Krammer János*, tagjai *Kovács Dávid*, *Tekus Vilmos*, jegyzője *Háry Béla*.

A szavazás azonnal kezdetét vette s tartott délután 4 óráig amikor összeszámolták a szavazatokat. Az eredményt *Török Béla* elnök délután 5 órakor hirdette ki.

Beadtak összesen 113 szavazatot. Intéző igazgató lett *Simontsits Elemér* 99 szavazattal (a többi *Tóth Károly* kapta, mivel *Simontsits* öt óhajtotta a maga helyére s az ő érdekében korteskedett.) Igazgató: *Bezerédy Pál* 113. Helyettes igazgató *Wigand János* 56 szavazattal (Ellenfele *Szabó Gyula* 42 szavazatot kapott) Háznagy: *Beke Ferencz* 95. Ügyész: dr. *Mayer Gyula* 111. Pénztáros: *Rácz József* 111. Könyvtáros: *Holub János* 113. Jegyző: *Schneider János* 107. Választmányi tagok: *Ágoston István* 110, *Bajó Pál* 106, *Boda Vilmos* 108, *Bodnár István* 106, dr. *Éri Márton* (uj) 104, *Fejős Károly* 106, dr. *Fent Ferencz* 108, *Fink Kálmán* 109, *Forster Zoltán* 106, *Goldberger J. Mór* 106, dr. *Herczegh Gyula* 108, *Kövessy Ödön* 103, *Krammer János* 106, *Kurcz Vilmos* 108, *Leopold Sándor* 98, *Máthás Kálmán* 107, *Molnár József* 107, *Órffy Lajos* 110, dr. *Steiner Lajos* 110, *Tihanyi Domokos* 107, *Tomcsányi Lajos* 107, *Tóth Károly* 103, *Toth Ödön* 106, *Török Béla* 110, *Ujfalussy Imre* 107, *Wosinszky Mór* (uj) 103. Vidéki választmányi tagok: *Jeszenszky Andor* 111, *Sass László* 111, *Szankoványi János* 110, *Wilczek Sándor* 106 szavazattal.

Az eredmény kihirdetése után *Simontsits Elemér* szép beszéddel köszönte meg a bizalmat. Azt hiszem — úgy mond — a Kaszinó minden egyes tagja tisztában volt azzal, hogy nagy és nyomós okok kényszerítették reá, hogy az intéző igazgatói állását való végleges megválasztást elhatározzam s ezt mint megmásíthatlan szándékot bejelentsem s ha ennek ellenére is ragaszkodott a Kaszinó megválasztatásomhoz, nem magyarázhatom másra, mint hogy sulyt fektet reá, hogy helyemen maradjak. Elfogadom tehát a megtisztelő bizalmat s rajta leszek, hogy kötelességemet teljesítem.

Valóban úgy is van. A Kaszinó nagy átalakulás küszöbén áll. Tehat bárki legyen is az: egész emberre van szüksége!

Még egyszer a tisztviselői telep.*

Tisztelt Nagyruram!

Nekem azt mondták, hogy a „Közér-

* Ezt a levelet dr. *Éri Márton* vármegyei II-od aljegyzőhöz intézte *Fejős Károly* mérnök ur. Habár az igen tisztelt mérnök ur cikkünk írójának személyére nézve tévedésben van, de mert a kérdést új oldalról világítja meg, szívesen adunk helyet felvilágosító sorainak. A Szerk.

dek“ minapi cikkét a tisztviselőtelepről, ön írta; ha így van, akkor jó helyre címeztem ezt a pár sort; ha pedig nem ön írta, akkor is jó helyre megy levelem, mert azt hallottam: érdeklődik a telep iránt. Az a megírt cikk több tekintetben helytelen uton jár.

Először: azt állítja, a város fejlődése a vasut felé van. Ez teljesen hibás nézet. A szegény ember arra felé volt kénytelen eddig terjeszkedni, mert vagy kapta, vagy örökölte a területet; ha vette, eddig még elég jutányosan jutott hozzá, mert megkapta □-ölét 1, 1 frt 30 kr.-ért, de ma már 2, 2 frt 50, sőt nem egy esetben már 3 forintot is fizettek egy □-ölért, így a további fejlődés a vasut felé meg van akasztva. De nem is fejlődött arra a város; van arra csak egy ház is építve, a melyik nem parasztház? — Én nem tudok egyet sem, jelöl annak, hogy csakis a szegény ember húzódtott eddig oda; ezentul pedig még az sem, mert ott sem lesz olesó a terület.

Másodszor: helytelen az okoskodása a cikkelynek abban is, hogy ott olesó területen olesó házat fognak a tisztviselők építeni. Kérem szeretettel, hiszen azon a kiszemelt területen azóta, a mióta a vasut fönnáll 1:20 m. iszapréteg van, az iszapréteg, a mely az az előtti időkből származik, van nagyon keveset számítva, legalább is 1:5 m., így tehát házalapként 2:7 m. falrakást kell csinálni, a mely teljesen értéktelen, mert pinczének föl nem használható az üreg a talajvíz miatt. No már most erre a 2:7 méter magas alapfalra kell a padlószinig legalább 2:0 méter fal, mert olyan helyen épülne a ház, a hol 15 év alatt 1:2 méter az iszapolás, már pedig úgy hiszem, mindenki iparkodik a házat annyira fölemelni, hogy legalább egy emberéletig ne sülyedjen a föld alá, lesz tehát 4:7 méter majdnem haszon nélküli falrakás; ez pedig nagyon drága dolog ám, mert ha annak a falrakásnak haszna van, helyes befektetés, ha haszon nélküli, hiába való pazarolás.

Harmadszor: helytelen az okoskodása a cikkelynek abban is, hogy a város fölött lévő hegyoldalon drágább volna a ház hely, mint lenn a limbusban, ezt kerekén tagadom, mert ha okosan, egy jól kidolgozott terv szerint, a Bartina oldalán akarnának egy tisztviselő negyedet alkotni, aránylag olesó területen, kitűnő levegővel, jó vízzel ellátott lakásokat építhetnének, a melyeknek párja Ssekszárdon nem volna.

Most még egyet mondok el: a tisztviselő telep megalkotói a város támogatására számítanak — nagy uram! — ez hiu remény. Azért a területért, a melyet a cikkely említ, a városnak már ígértek □-ölenként 5 forintot. Ezt tudja majdnem minden polgár, de az bizonyos, hogy a képviselőtestületben lévők mind tudják; mondja csak, hiszi ön, hogy a képviselőtestületnek bármelyik befolyásos tagja indítványozni fogja, hogy daczára annak, hogy már 5 forint van ígérve azon terület □-öléért, adjuk oda a tisztviselőknak 1 vagy 2 forintért, én nem hiszem, ilyen tagja a képviselőtestületnek nincs. A város részéről ne számítsanak egyébire, mint hogy az világitani fogja az utcájokat és talán kiköveztetni, de ez nem bizonyos.

A mikor az utcaszabályozási vonalak lettek megállapítva és a városi térképbe berajzolva, akkor mint a jövő század regénye, egy szabályozási vonal lett berajzolva a Bartina hegyoldalba, mint legtermészetesebb, legjobb és legszebb megoldási módjaul a városi terjeszkedésnek — tessék azt megnézni — okkal-móddal meg lehetne azt csinálni és a terület nem kerülne sokba.

Még egyet: biztos tudomásom van róla, hogy polgáremlerek tárgyalnak a tulajdonosokkal, hogy az újváros végén levő *Fahrner* és *Hely* szőlők alját megvegyék házhelyeknek, jele ez annak, hogy már az egyszerű emberek is gondolkodnak azon, hogy magas helyre építsenek, a hol az eliszapolás veszélyének kitéve nincsenek, miért kellene tehát az intelligens embernek az iszap által fertőzött talajra menni, — nincs rá semmiféle elfogadható ok!

Épen ezért ajánlom a Bartinát: egészséges levegő, szép kilátás, jó víz!*

Szekszárd, 1905. február 4.

Üdvözli

Fejős Károly.

V Á R M E G Y E.

A vármegyei közigazgatási bizottság szerdán tartotta február havi közgyűlését gróf *Széchenyi Sándor* főispán elnöke alatt. Jelen voltak: *Döry Pál* alispán, *Simontsits Elemér* főjegyző, *Kurcz Vilmos* árv. elnök. *Tihanyi Domokos* kir. tanfelügyelő, *Fink Kálmán* kir. p. ü. igazgató, *Podhoránszky Géza* műszaki tanácsos, *Krcsmarik Pál* kir. főügyészhelyettes, *Toth Ödön* t. ügyész, dr. *Hangel Ignác* t. főorvos, *Kovács S. Endre*, *Boda Vilmos*, *Wosinsky Mór*, *Órffy Lajos*, *Perczel József*, *Török Béla* bizottsági tagok. A bizottság elé került hivatalos jelentésekből közöljük az alábbi fontosabb részleteket:

Közegészségügyünk. Dr. *Hangel Ignác* tiszti főorvosnak jelentése szerint a mult hóban a közegészségügy általában javult ugyan, de kedvezőnek nem mondható, mert még mindig 116 kanyaró, 46 vörheny, 26 difteritisz, 21 hasi hagymáz, 54 szamárhurut, 12 járványos fültömírgy és 3 gyermekági láz, összesen 278 fertőző betegség fordult elő a vármegye területén egy hónap alatt.

A Ferencz kórház ápolójai. Az elmúlt hóban a december hó végén ápolás alatt maradtakkal együtt a kórházban 551 egyént ápoltak; ebből gyógyultan bocsájtottak el 123 egyént, javultan 60 egyént, gyógyulatlanul 22 egyént, meghalt 13 egyén, ápolás alatt maradt 333 egyén.

Tolnavármegye adózása. *Fink Kálmán* p. ü. igazgatónak jelentése szerint folyó évi január hóban befolyt 97428 K. 29 fillér, a mi a mult év hason időszakkal egybevetve 28272 K. 36 fillérrel kedvezőtlenebb. Ennek valószínű oka, hogy a mult évi hátralékok befizetésére az adózó közönséget szorítani most nem lehet.

Közütaink. *Podhoránszky Géza* műszaki tanácsos jelentése szerint: Állami és törvényhatósági közütaink az időjáráshoz képest általában kielégítően jók; a folyó évben kezdődnek az állami beruházási kölcsönből engedélyezett közüti munkálatok. Az államépítészeti hivatal még nem készült el véglegesen az építési tervzetekkel, de remélhetőleg a téli időszak végéig teljesen elkészülnek úgy, hogy a tavasz nyíltával közütaink építését akadály nélkül megkezdhetik.

Iparos tanoncok és segédek képzettsége.** Minden irányban körültekintő tani felügyelőnk a szerdán tartott vármegyei közigazgatási bizottsági ülésen, az iparos tanoncok iskoláztatására és képzettségére is felhívta a bizottság figyelmét. Az iparos tanoncok mikor a műhelybe kerülnek, általában véve sem írni, sem olvasni nem tudnak tisztességesen, az ipariskolában először is írni és olvasni kell tanulniok s tekintve azt a csekély óraszámot, amit éven át az ipariskolában töltenek, csak annyira bírnak nagy keservesen haladni, hogy mire felszabadulnak és segédek lesznek, csupán írni és olvasni tudnak. Ez az egész szellemi képzettségük. Hát biz' ebben különösen az a szomorú, hogy egy-két kivétel híján általában tiszta valóság ez s ez az alacsony fokú képzettség aztán kihat az iparosnak egész munkásságára; meglátszik a munkáján is. Az ilyen alig lehet egy kis izlést, valamelyes szép érzéket megérinteni s ha mégis keserves kinnal megértette a megrendelő szándékát, akkor meg még keservebb ve-rejtekkel képes az ilyen izlésesebb munkát elkészíteni. Természetes aztán, hogy az ilyen véres izzadsággal kinyögött munkának minden további megrendeléstől elretentő, busás

* Ha itt nem, akkor a *Kiss Károly* járásbíró ur portája környékén is épüget megépülhetne a tisztviselői telep. A Szerk.

** Ezzel a fontos kérdéssel lapunk más helyén is foglalkozunk.

árát szabja. Igaza van, hiszen megkínlódott érte. Csak hogy a közönségnek is igaza van, ha az ilyen iparost nem pártolja, tanfelügyelőnek még nagyobb igaza van, midőn a közigazgatási bizottság útján az illetékes miniszter figyelmét kívánja felhívni arra, hogy az ipariskola és iparostanoncz ügyön feltétlenül változtatni kell. Addig míg a tanuló az elemi iskola 6 osztályát sikeresen el nem végezte, semmiféle iparnál tanonczul alkalmazható ne legyen. Addig pedig, míg a tanoncz az ipariskola osztályait sikerrel be nem fejezte, semmi körülmények közt sem szabadítható fel segéddé. Ez volna a legkevesebb, amit egy iparostól meg kell követelni, hogy ugy szakmájában, mint bizonyos részben a társadalmi téren is a rendelők közönséggel szemben helyét megállhassa.

— **Segédtanfelügyelő Tolnavarmegyének.** Köztudomású dolog a tanügy férfiai előtt, hogy *Tihanyi* Domokos kir. tanfelügyelő és segítő társa, *Nagy* Béla tanfelügyelői tollnok vármegyénkben tanügyi téren minő munkásságot, lelkes ügybuzgóságot fejtenek ki. Ez az áldásos működés megkívánja, hogy érdemes tanfelügyelőnk — segédtanfelügyelő hiányában — gyakran, sőt tán a szabadság idők kivételével — egész esztendőn át olyan módfeletti munkásságot fejtsen ki, mely tulajdonképpen két ember lelkiismeretes munkásságát igényli. Mivel tehát teljes lehetetlenség, hogy tanfelügyelőnk a tankerület pontos és szükséges bejárása mellett, idehaza az irodában még a főnöki s más egyéb teendőket is kellő gondossággal végezhesse, *Tihanyi* Domokos kir. tanfelügyelő előterjesztést tett a közigazgatási bizottsághoz, hogy vármegyénk területére *segédtanfelügyelői állás* rendszerezéssé s erre az állásra az eddig kifejtett munkásságánál fogva igen érdemes *Nagy* Béla tollnokot ajánlja. A vármegyei közigazgatási bizottság a tanfelügyelő ajánlatát egész terjedelmében elfogadta s ilyen értelemben illetékes helyre előterjesztést tesz. — Tanügyi férfaink és tanügyünk igaz barátai bizonyára örömmel fogadják, ha eme felterjesztésnek mihamarabb eredménye lenne.

VÁROSI ÉLET.

— **Megsürgötték a rendezett tanács jóváhagyását.** Szekszárd község előjárósága február hó 6-án a községnek várossá való átalakulása tárgyában, december hóban beadott kérelmének gyors elintézéséért a belügyminiszteriumhoz folyamodott. A folyamodásban felhozta az előjáróságot, hogy számos közhasznú, elodázhatlan kérdés vár megoldást a rendezett tanácstól. Reméljük, hogy a belügyminiszteriumban figyelemmel lesznek az előjáróság indokolt kérelmére és a gyors elintézésel kiemelnek bennünket a községi élet haladást akadályozó kötelekéből. Addig is készüljünk a nagy munkára!

HIREK.

— **Tisztelettel kérjük olvasóink közül mindazokat, akik az előfizetési pénzt bármely okból eddigelé még be nem küldték, de előfizetni óhajtanak, hogy ezt a szándékukat lapunk megtartásával jelezni sziveskedjenek; azokat pedig, kiknek támogatására nem számíthatunk, felkérjük lapunk szives visszaküldésére. Megkimélnék bennünket a további tetemes kiadástól s önmagukat is megmentik attól a kényelmetlenségtől, hogy lapunk megküldésével továbbra is terükre legyünk.**

— **Személyi hir.** Gróf *Széchenyi* Sándor főispán val. b. t. t. e. hó 7-től 9-ig városunkban időzött. 8-án a vármegye közigazgatási bizottságában elnökölt. Ugy halljuk hogy e hó 13-án hosszabb tartózkodásra külföldre tartozik.

— **Uj műszaki tanácsos.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Podhoránszky* Géza főmérnököt, a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatal főnökét műszaki tanácsossá nevezte ki. A kintüntetett főmérnök rövid itt léte alatt is számos jelét adta már kiváló szakképzettségének s rendkívüli ügybuzgalmának, így előlépése nagyon is megérdemelt.

— **Bartal Béla lemondása.** *Bartal* Béla kir. kamarás, földbirtokos, *Döry* Pál alispánhoz intézett levelében lemondott állandó választmányi tagságáról, s elhatározása okául a megváltozott politikai helyzetet hozta fel. *Bartal* Béla, ki mint publicista is nagy tevékenységet fejt ki, szorgalmasan látogatta vármegyei közgyűléseinket s tartalmas felszólalásaival s beadványaival mindig érdekes szöszlője, s védelmezője volt gazdasági érdekeinknek. Visszavonulása tehát mindenestre nagy veszteséget jelent a közügyre, amelynek a hozzá hasonló lelkes gondolkodó férfiakra éppen a mai nehéz gazdasági viszonyok között van a legnagyobb szüksége.

— **A pénzügyi palota építése.** Mult heti számunkban megemlékeztünk már a pénzügy miniszter leiratáról, amelyben az összes pénzügyi hivatalok elhelyezésére nézve elvben hozzájárult ahhoz, hogy a bérszerződés özv. *Dicenty* Gyulánéval kötéssék meg. *Fink* Kálmán pénzügyigazgató e héten már tárgyalt is a *Dicenty* család megbízottjával, *Dicenty* László építómesterrel, ki a szép és izléses tervet készítette. A tárgyalás eredménye az, hogy a *Dicenty*-féle házban az összes pénzügyi hivatalok elhelyezést nyerhetnek, a pénzügyorség kivételével. Az évi házbér 9500 korona. A hivatalhelyiségek tervábrát *Dicenty* László már el is készítette s azt a szerződés pontozataival együtt már a napokban felküldi a pénzügyminiszterhez jóváhagyás végett. Ha a miniszter a tett ajánlatot el nem fogadná, *Garay* János szülőházának lebontását a nélkül is megkezdi, mert a *Dicenty* család mindenáron felfelépíteni kívánja ezt a régi, városunkat bizony nem nagyon díszítő épületet. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy *Reichl* Sándor borkereskedő és szőlőbirtokos, *Dicenty* ház szomszédságában levő házat ebben az évben szintén emeletesre építteti, így ő is nagyban hozzájárul városunk eme legnagyobb forgalmi pontjának a szépítéséhez.

— **Eljegyzés.** *Hirschmann* Mór kaposvári gőzmalom tulajdonos eljegyezte *Taubner* Margit urnt, *Taubner* Adolf nagykereskedő leányát Tolnában. — *Farkas* Sándor, a „Phönix” biztosító társulat főtisztviselője eljegyezte *Kron* Mariska urhölgyet, *Kron* Sámuel közbecsülésben álló kereskedő leányát Szekszárdon.

— **Uj orgona.** Az öcsényi ev. ref. egyház tehetősebb pogárai, *Dömök* Péter ev. ref. lelkész, esepes kezdeményezésére szép jelét adták mély vallásos érzésüknek és áldozatkészségüknek. — Templomjukat ugyanis új orgonával szerelték fel, saját költségükön, még pedig úgy, hogy a szegényebb sorsú hitsorsosok egy fillérrel se legyenek megterhelve. A 10 változatu orgona felállítása most van folyamatban s ennek megfelelőleg átalakították a karzatot is. A külsőleg is díszes orgona körülbelül 4—5000 koronába kerül s a híres pécsi orgona építő, az *Angster* József és fia cég készítette. Az *Angster*-cég készíti a fővárosi bazilika orgonáját is, de műhelyéből került ki a bátaszéki új orgona, amely garancia az öcsényi orgona jószágára nézve is. Az új orgona felállításával jövő esztendőre készülnek el.

— **Ajándék a kaszinónak.** *Rácz* József a szekszárdi kaszinó buzgó pénztárosa ajándékkal adta a kaszinó könyvtárának a „Külföldi remekírók” című mű 60 kötetét. A szép ajándék nem szorul külön dícséretre.

— **Pályázatok a simontornyai adóügyi jegyzői és ezen állás betöltésével esetleg megüresedő segédjegyzői állásra** folyó hó 23-áig, a simontornyai járás főszolgabírája, — a pincehelyi segédjegyzői állásra f. hó 10-éig a tamási járás főszolgabírája; pályázatot hirdetnek.

— **Ezüst lakodalom.** *Stann* István szekszárdi építész és neje *Zavaros* Terézia folyó hó 4-én ünnepelték meg házasságuknak 25 éves évfordulóját.

— **A bátaí töltésmagasításon** mintegy 200 gyalogember és 8 fuvaros dolgozik. A munkálatot azonban a Duna áradása folytán nem sokára kénytelenek lesznek beszüntetni, anyagködreiket elveszi a víz, már is nyulgáttakkal kell a víz ellen védekezniük.

— **Tilos az „y” betű.** A kereskedelemügyi miniszter egy határozatával kimondta, hogy azok, kik czégtáblán és üzleti nyomtatványokon a vezetéknev végén jogosulatlanul használják az „y” betűt, *kihágást* követnek el.

— **Halálozások.** *Röthler* György, a szekszárdi villanytelep volt igazgatója Bécsben meghalt. Halálát özvegye és nyolcz serdületlen árvája siratja.

Kern Antal, paksi gyógyszerész meghalt f. hó 6-án, 40 éves korában.

Bekker Jakab, a Paks-vidéki Takarékpénztár igazgatósági tagja, Tolnavarmegye törvényhatósági bizottságának tagja, 59 éves korában f. hó 5-én elhunyt; a kávéházban lett hirtelen rosszul s az agyszélhűdés rövid idő alatt véget vetett életének.

Plank Gyula vármegyei irattárnok édes atyja, *Plank* Ferencz elhunyt 73 éves korában.

Jilk Sándorné szül. *Jadamitzki* Etel meghalt Szekszárdon 25 éves korában.

Busbach Jenő pincehelyi aljegyző, kit a községi pénztárnok vadászaton meglőtt, behalt sebeibe. A pincehely-görbői takarékpénztár, melynek felügyelő-bizottsági tagja volt, külön gyászjelentést adott ki elhunytá alkalmából.

— **Esküvő.** Dr. *Albersz* Rezső szekszárdi ügyvéd f. hó 22-én tartja esküvőjét *Köcsen* *Csiba* Lenke urhölgygel, *Csiba* Lajos gőzmalom-tulajdonos leányával.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Lakos* Adolf fizetés nélküli segéd mérnököt a szekszárdi államépítészeti hivatal létszámában fizetéses segéd mérnökké nevezte ki.

— **Ösztöndíj.** A Szekszárdi Takarékpénztár milleniumi ösztöndíját a főgimn. igazgató ajánlatára *Tóth* Gyula VIII. és *Kálmán* János IV. oszt. tanulóknak adományozta.

— **Adományok a szekszárdi népkonyhára.** A népkonyhára adakoztak: *Holub* Jánosné Szekszárd 4 liter zsir, a Tolnavarmegyei takarékos hitelbank Szekszárd 20 kor., *Morvai* *Jakab* *Miszla* 4 kor., *Ujfalussy* *Imre* Szekszárd 5 kor. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom. Szekszárd, 1905. évi február hó 9. *Bezerédj* *Pál* s. k.

— **1905. február 19. Részleges holdfogyatkozás.** Kezdeté február 19-én este 7 óra 10 perczkor, a sötétülés közepe este 8 óra 16 perczkor, a fogyatkozás vége este 9 óra 23 perczkor.

— **Vasut előmunkálati engedélyek.** A kereskedelmi miniszter *Wéber* Sándor építész, magyaregregyi lakosnak, az üszög—szászvár—mázai tervezett vasut folytatásaképp Szászvár—mázától Marócz, Ráczkozár, Szárazd, Lengyel, Mekényes, Mucsi, Csibrák községek érintésével Szakály—Högyész állomásig, *Haberfeld* Fülöp és fiai dombóvári czégnak, a Szakály—Högyész állomástól Tevel, Závod, Lengyel, Szászvár, Maza, Ráczkozár, Kárász, Magyaregregy, Komló, Budafán át Pécsig, szabványos nyomtávu, gőzmozdonyu, helyi érdekű vasut előmunkálataira az engedélyt egy évre megadta.

— **Könyörödomány gyűjtési engedély.** *Hörnyéki* Lőrincz szekszárdi lakos f. hó 1-től május 1-ig a vármegye területén könyörödomány gyűjtésre engedélyt kapott.

— **Biblia árusítási engedély.** A belügyminiszter megengedte, hogy *Meinhardt* István györkönyvi lakos a brit és külföldi bibliatársulatok kiadványát 1906 január 31-ig árusíthassa.

— **Névmagyarosítás.** *Kell* Jakab dunaföldvári illetőségű budapesti lakos családi nevét *Darvas*-ra változtatta.

— **Eltűnt fiu.** *Zimmermann* József simonmajori lakos *Sándor* nevű fia *Tamási* *József* dunavecsei asztalosnál volt inas. Folyó évi január 30-án gazdájától eltávozott s azóta

nyoma veszett. Körözését a központi járás főszolgabírája elrendelte. A fiu személyleírása: kora 13 éves, haja szőke, ritka, szeméi kékek, arca hosszukás, orra és szája rendes.

— **Megkivánta a kövér falatot.** Szlavits Lukács bátaszéki lakosnak igen kívánatosnak tetszett a bátaszéki vasútállomás raktári helyiségében elhelyezett leült kövér sertés; a szép kövér hus addig ingerelte, miglen a nyitva levő raktárba beosont és a sertés nyakából 20 deka sulyu hust kivágott. Egy kicsit drága kóstoló lesz, mert feljelentették.

— **A jégtorlódás a Dunán** sokat gyengült az utóbbi lágy napokban. A jég összeesett és aczélosságából vesztett. 9-én Budapest alatti szakaszokon a jég megmozdulását észlelték, ami 9-én már Dunaföldváron alul is mutatkozott a víz tetemes feláradásával. Dunaföldvárról 10-én 615 vízállást jelentenek, ami egyenlő a partok elöntésével. Ugyanakkor Pakson 500, Keselyűsben 395, Bátán 394 a vízállás. Az áradás tehát már Pakson van s pár nap múlva érkezik hozzánk. A helyzet nem veszélyes, a 6 méteres magas áradás valós inüleg minden veszedelem nélkül fel fogja emelni ezt az ugyis laza állományú jégtorlódást. Az ármentesítő társulat a kellő előkészületeket megtette, az örök a töltésre ki vannak rendelve.

— **Bíróválasztások.** A Gyöngyös községben, lemondás folytán megüresedett községi bírói állásra *Schmirmund* János gyöngyösi lakost, Belaczon pedig a szintén lemondás folytán megüresedett bírói tisztre *Krug* Pétert választották meg.

— **Vasárnapi munka a szénbányákban.** A budapesti kir. bányakapitányság megengedte, hogy a széntermeléssel foglalkozó bányákban a munkát vasárnap is szabad folytatni; de csak úgy, ha minden egyes munkás havonként legalább két egész vasárnap, vagy négy félvasárnap szabad időt kap.

— **A bábatanfolyam segélydijai.** Mult számunkban közöltük, hogy a belügyminiszter a szekszárdi Ferencz közpórház f. évi bábaképző-tanfolyam hallgatói részére segélydíjat utalványozott; ezen segélydíjból a *Nagykónyi*, *Mucsi*, *Mórógy*, *Diósberény* és *Értény* községből küldött egy-egy bábatanulót segélyezik.

— **Részeg utonálló.** *Mozsonits* Kálmán sárpilisi posta-küldőnczöt, midőn a pilisberek állomásról hazafelé menőben volt, *Bukros* László decsi lakos boros fejjel megállította és agyonszurással fenyegette; a postás sem vette tréfára a dolgot s forgópisztolyával négyezer lőtt támadója felé, míg végre az jónak látta elillanni.

— **Agyonlövésvel fenyegető.** *Földvári* Sándor decsi mezőőr *Szép* Sándor decsi lakos molnárt, ki valószínűleg nem egészen megengedett uton járt, kötelességéhez híven megállította; *Szép* Sándor ezért a mezőőrt agyonlövésvel fenyegette meg. — Feljelentették.

— **Színészeti.** *Iklósi* Gábor színigazgató társulatával Mohácsról Dombóvárra érkezett s a „*Menyecskek*“ című darabbal kezdte meg előadásait.

— **Meglőtte magát.** A fegyver nem gyermek kezébe való! Szomorúan elmélkedik eme igazság felett most *Steiner* Sándor 16 éves fodrász inas, aki f. hó 6-án addig játszadozott zsebreverével, míg a fegyver elszólt és a golyó bal lábába furdott. Sulyos sebével a Ferencz kórházba szállították.

— **Szénkéneg robbanás.** *Hős* Sándor Nagy szekszárdi lakos vagy 5 liternyi szénkéneg maradékot, cserép edényben tartogatott konyhájában; az edény megrepedt s a kiszivárgó szénkéneg bizonyosan a tűzhelyről kipattanó szikrától meggyült. A következő pillanathban a gazdának a konyhában foglalatoskodó leánya a konyha ajtóval együtt az udvarra, az ablak meg a szomszéd ház falához repült, a szobából a konyhába nyíló ajtó pedig szárfástul s jókora darab fallal együtt bedült. A gazdát ért jelentékeny kár mellett az a szerencse, hogy ember életben nem esett kár.

— **Kivételes nősülési engedély.** A honvédelmi miniszter ifj *Helfenbein* Péter varsádi, *Vittmayer* Konrád kistormási, *Mark* Henrik varsádi, *Fuchsz* Henrik udvarii és

Schlegl Jakab duzi lakosoknak a kivételes nősülést megengedte.

— **Tolvaj cselédek.** Hohman József bátaszéki kereskedő urtól helyreigazító sorokat kaptunk. Mult heti számunkban megirtuk, hogy Hohman cselédei *Stein* Péter és *Glück* Éva éveken át sok mindenfélét ellopkodtak gazdájuktól s a lopott holmit *bátaszéki* és *alsónyéki* kereskedőknek adták el. A hírek ez a része oda módosul, hogy a tolvaj cselédeknek Bátaszéken, saját beismerésük szerint három üzlet barátjuk volt, egy lisztes, egy szatócs és egy szabó mester, kiterjedt azonkívül üzleti összeköttetésük Alsónyékra, Szekszárdra, sőt még Baranya vármegye Véménd községére is. A bátaszéki tulajdonképeni „kereskedőknek“ tehát semmi közük sincs a dologhoz. Nagyon természetesen nekünk sem jutott még csak eszünkbe ágába sem, hogy ama „kereskedők“ gyűjtő fogalma alá a tisztas elemeket is oda foglaljuk. Az elkövetett lopásra nézve különben még megírjuk, hogy a tolvaj cselédek álkulcsokat használtak. Az általuk beismerett kár 1000 korona körül van.

— **Kéjutasás mások pénzén.** *Szárzsgáti* Béla helyesebben *Csizmadia* István utazó Dombóváron két kétes hírű hölgy társágában sétakocsikázott, azután pedig több vendéglőben együtt mulattak. A csendőrség gyanusnak találta nevezett feltűnő nagy költsézését s letartóztatta, mert a még nála levő 116 K. 60 fillér pénz valószínűen lopott vagyon. Nevezett ellen a pestvidéki és a szekszárdi tszéknél is már volt lopás miatt eljárás folyamatban.

— **Gyűjtogatás.** *Kraján* György alsónyéki lakosnak szérüs kertjében volt szénáját e hó 5-én esti 7 ór. kor felgyújtották. A csendőrség *B. Kovács* István és *Varga* Éva szomszédokat gyanúsítja a gyűjtogatással, mert *Kraján*nak haragosai és *Kovács* tanuk előtt többször hangoztatta, hogy kipörköli *Kraján*t. A felmerült gyanu okok alapján *Kovácsot* és társát az ügyészségnek átadták.

— **Hirtelen halál.** A bátaszéki elöljáróság jelentése szerint ott özv. *Tarján* Andrásné szül. *Szabó* Erzsé f. hó 10-én hajnalban hirtelen meghalt; a boncolás foganatosítása végett a vizsgálóbíró, Dr. *Hangel* Ignác törvényszéki és Dr. *Kramolin* Gyula orvosok a mai napon utaznak a helyszínére.

VIDÉK.

Iskolázás. Ozikó községben az iskolás gyermekek közt nagy mérvben fellépett kanyaró járvány miatt az előadásokat hatóságilag betiltották.

Dombóvár.

A dombóvári szinpártoló egyesület választmánya az építendő arena javára álarozos telmezt estélyt tart f. hó 25-én.

A „**Szabad Lyceum Egyesület Dombóváron**“ márczius hó 12-én tartja ez évben első megnyitó előadását, melyen *Nagy* István elnök tart megnyitó beszédet, utána Dr. *Honig* János szabad előadásban „A társadalom fejlődéséről“ értekezik. A további munkarend szerint márczius 26-án *Gyenis* Antal „Kelet-Ázsiáról“; április 9-én dr. *Kovács* Rezső „Az első segélynyújtásról“ tart előadást.

A pécsi gyermekmenhely dombóvári telepén mintegy 40 gyermek talált már otthon, kik közül a tankötelesek szám szerint 17-en az állami iskolába be is iratkoztak. E tanulóknak iskolai felszerelésére a „Dombóvári Takarékpénztár“ 15 koronás segélyt adott. Nemes és követésre méltó tett!

A SZOMSZÉDBÓL.

Felmentés és kinevezés. *Fejérváry* Imre báró, dr. főispán, id. *Seeh* Károly nyugalmazott főszolgabíró és *Módy* László dr. pécsi ügyvédjelöltet, *Módy* László Tolnavármegye nyulmazott főpénztárnokának szép kézsütségu fiát, *Baranyavármegye* árvaszékéhez tiszteletbeli ülnökökké kinevezte.

A pécsi egyházmegye nesztorának halála. *Csajághy* Károly [pécsegyhm. áldozópap, szentszéki ülnök. nyug. szászvári esperes-plébános kedden, február 4-ikén, este fél-tíz órakor, életének 90-ik, áldozópapságának 67-ik évében Budapesten elhalt. Benne a pécsi egyházmegye nesztorát vesztette el. Az Istenbnn boldogult 1844—54-ig Pécsen mint theologiai tanár működött.

A somogyi kivándorlás. Hiába történik egyik intézkedés a másik után a kivándorlás meggátlására, az nem hogy csökkenne, sőt veszedelmes, aggasztó mérvben növekszik. Kezdetben csak a felső vidék terméketlen tájait hagyták el tömegesen a kivándorlók, de most már ijesztően elharapódzott a kivándorlás vágya a szomszédságunkban, Somogy vármegyében is, főleg ennek igali járásában. A jobbadán nemetajkuakból lakott Döröcske község kezdte meg a rossz példát és most utánuk indulva a magyar községek lakói is, tömegesen hagyják el otthonukat. Így a járás legnagyobb községe ugyszólván elnéptelenedett, egész utcákban nem lehet férfiakat találni, mert hátrahagyva családjukat, elköltöztek az új világba.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Muzeumbizottsági ülés. A vármegyei muzeum-bizottság folyó évi február hó 11-én délután öt órakor a vármegyei ház kis termében ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A muzeum-bizottság 1904. évi jelentése. 2. Esetleges indítványok.

TANÜGYI HIREK.

Ingyen taneszközök engedélyezése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az öcsényi rk., a kölesdi ev. ref., a kölesdi ág. ev. és a tolnanéméi ev. ref. iskolának ingyen taneszközöket engedélyezett.

Nyugdíjigény felemelések. A következő tolnavármegyei tanítók nyugdíjigénye emeltetett fel hivatalból: *Butyka* Károly dunaföldvári gazdasági szaktanítóé 1300 koronára. *Kardos* Ferencz mucsi r. k. tanítóé 1348 koronára. *Németh* Zsigmond nagydorogi községi igazgatóé 1220 koronára. *Gyóry* János öcsényi ev. ref. tanítóé 1024 korona. *Rácz* Gyula szekszárdi ev. ref. tanítóé 1084 koronára. *Kiss* László felsőnyéki r. k. tanítóé 1110 koronára. *Székely* Hedvig kakasdi r. k. tanítóé 800 koronára. *Csankó* Géza báta r. k. tanítóé 1198 koronára. *Harka* Pál harczi r. k. tanítóé 850 koronára. *Jéhn* Margit dunaföldvári r. k. tanítónőé 800 koronára. *Hábel* Vincze kocsolai r. k. tanítóé 1184 koronára. *Mihálovics* Dénes kajdacs r. k. tanítóé 730 koronára. *Barrois* Etelka kocsolai r. k. tanítónőé 900 koronára. *Schäfer* Mihály kistormási ág. hitv. ev. tanítóé 1224 koronára. *Rácz* Gyuláné szekszárdi ev. ref. tanítónőé 900 koronára. *Takács* Ferencz simontornyai r. k. tanítóé 1466 koronára. *Deutsch* Berta görbői izr. tanítónő nyugdíjigénye 920 kor., *Samai* János faddi rk. tanítóé 750, *Györkös* Sándoré 726 kor., *Kertész* Karolin tamási izr. tanítónőé 820 kor., *Radies* Gyula zombai rk. kántortanítóé 1400 kor., *Ruzsinszky* Irén ozorai rk. tanítónőé 1000 kor., *Somogyi* Dávid dombóvári izr. tanítóé 1476 kor., *Grün* Jakab paksi orth. izr. tanítóé pedig 1050 koronára emeltetett fel.

Nyugdíjintézetbe felvétel. *Vári* Etelka faddi ev. ref. tanítónő 1904. október 1-től 800 koronával, *Bugyéc*s Ignác naki rk. kántortanító 1904. nov. 1-től 980 koronával, özv. *Pápné* szül. *Árlov* Mária szekszárdi közs. polg. iskolai tanárnő 1905. jan. 1-től 1400 koronával az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvétel.

Új tanítók. A vallás és közokt. miniszter a mázai elemi népiskolához *Maximovics* Blankát osztály tanítóvá nevezte ki.

Iskolalátogatás. *Tihanyi* Domokos kir. tanfelügyelőnk januárban is szorgalmasan végezte az iskolák látogatását. Így meglátogatta a simonmajori, kajmádi, fáczánkerti,

közs. elemi, a tamási róm. kath. fiú és leány iskolát, úgy a tamási ág hitv. evang. és az ottani izraelita iskolát. A tanítási eredményt mindenütt jónak találta.

Egyletek és társulatok.

— **A szekszárdi kereskedelmi kaszinó.** A szekszárdi kereskedelmi kaszinó az előző hét vasárnapján tartotta évi rendes közgyűlését. *Leicht* Lajos egyleti elnök jelentését az egylet múlt évi működéséről helyeslőleg tudomásul vették s a tisztújítást a következő eredménnyel ejtették meg. Elnök lett: *Leicht* Lajos, alelnök: *Salomon* Armin, igazgató: *Lettersdorfer* Ignác, jegyző: *Dezső* Jakab, ügyész: dr. *Müller* Ferencz, pénztárnok: *Fischof* Kálmán, könyvtárnok: *Polgár* József. Választmányi tagokul megválasztottak: *Friedmann* Béla, *Gonda* Béla, *Krammer* József, *Pirnitzer* Antal, *Schloss* Lajos, *Seiner* Lipót, *Schmiedeg* Mór és *Wolf* Henrik.

— **A szekszárdi róm. kath. óvoda s a tolnamegyei nőegylet** február hó 1-én megtartott estélyére jegyüket folytatólag megváltották: *Báró Drasche* Richárd 100 K., *Janosits* Károly, Ifj. *Boda* Vilmos, Dr. *Csizmadia* Géza, *Fischer* Frigyes, *Háry* Béla, Dr. *Krón* Ferencz, *Moudry* Hugó, *Nagy* Béla, Dr. *Pap* Géza, *Reichl* Dezső, *Szigeth* Gábor, Dr. *Sztanó* Sándor és *Vermes* J. 3—3 koronával.

Műkedvelői előadás. A „szekszárdi kath. legény-egyesület“ ifjúsága az egyesület pénztára javára 1905. február hó 12-én a „Szekszárd Szálló“ nagytermében műkedvelői színelőadást rendez. Színre kerül: „Vadgalamb.“ Eredeti népszínmű 3 felvonásban. — Irta: Gerő Károly. Helyárak: I-ső 3 sor 1 korona 40 fillér, a többi sor 1 kor., állóhely 80 fillér, diák-jegy 60 fillér, karzat 40 fillér. Jegyek előre válthatók: Árva J. könyvkereskedésében, és az Elnökségnél. Kezdeté este pontban 8 órakor.

A szekszárdi ev. ref. olvasókör műkedvelői előadása. A szekszárdi ev. ref. olvasókör, f. hó 19-én a „Szekszárd Szálló“ nagytermében műkedvelői színelőadást tart. Színre kerül: *Bokor* József 1000 korona pályadíjat nyert, „Télen“ című népszínműve. A tiszta jövedelem fele részét a szekszárdi Kossuth szobor alap, fele részét pedig az olvasókör könyvtárának gyarapítására fordítják. Hisszük hogy a nagyközönség már csak a jótékony czélra való tekintetből is tömeges látogatásával tiszteli meg a sokat fáradozó derék műkedvelőket.

A Polgári Olvasókör helyiségének kérdése. Megirtuk már lapunkban, hogy a Polgári Olvasókör jelenlegi téli helyisége nem elégíti ki a tagok igényeit, mert szűk és naponként oly füst felhő uralkodik a szobákban, hogy az ott tartózkodás kellemetlen, az egészségre káros. A felmerülő igazságos panaszok a vezető férfiakat arra indították, hogy az évek óta vajdó új helyiség kérdésével most már egész komolyan foglalkozzanak. Az évi rendes közgyűlés nagyobb bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására és sürgős jelentés tételre. F. hó 6-án tartotta ezen bizottság *Boda* Vilmos elnöke alatt első tanácskozását, amely alkalommal több indítvány tételét a tarthatatlan helyzet javítására. Némelyek szerint a jelenlegi helyiséget el kellene adni és a Knor féle *Bezerédj*-utcai házat kellene 36.000 koronáért megvásárolni, mások telket óhajtanak vásárolni, és ott modern épületet emelni; végül egy más csoport a jelenlegi telken óhajt építkezni. Eme indítványok megvitatására és javaslat készítésére, az építő bizottság szűkebb körű, szakemberekből álló albizottságot küldött ki. Nem akarunk eme ügyben az arra hivatottak ügyébe beavatkozni, de számotvetve az egyesület anyagi erejével, figyelemmel a tagok számára és megadható kényelmére, szerény véleményünk az, hogy a kifogástalan lakályosság a Knor féle 36.000 koronás ház vételével nem lenne megoldva; tekintettel pedig arra, hogy a tagok zöme nem is ebben a városrészen

lakik, a helynek megválasztását teljesen helyesnek nem találjuk. Balhít szerintünk az is, hogy amint a kör új helyiséget szerez, a kaszinóból 50—60 tag kiválik, több tag pedig más egyesületekből jönne ide. Tíz-husz taggal szaporodnék jó esetben a kör tagok száma, de ez a szaporulat még nem elég arra, hogy új telken új helyiség építtessék amelynek költségei 50—60 ezer korona befektetést igényelnének. Megvalósíthatónak csak a mostani helyiségnek 6—8 ezer koronával leendő, folytatólagos kiépítését tartjuk. Ezzel lakályossá lehetne tenni a kör tulajdonát képező házat, azért megmaradna a tágas udvar is, a csinos nyári helyiség is és a befektetéshez szükséges kölcsön kamatai sem lennének oly nagy összeget igénylők, hogy azok városunk eme derék és a kaszinó után legrégibb társaskörének fennállását megingathatnák.

Nagylelkű ajándékozó. Kallenberger Antal cikói kereskedő, az itt nemrég megalakult róm. kath. olvasóegyletnek egy helyiség építésre 72 □-ölyni területet ajándékozott. Isten áldja, Isten éltesse sokáig a nemesszívű ajándékozót! E nemes tettért pedig az egylet nevében halás köszönetet mond az Elnök-ség.

Köszönetnyilvánítás. A Szekszárd-Tolnamegyei takarékpénztár és hitelbank valamint Szekszárdi takarékpénztár a szekszárdi r. k. óvoda és gyermekmenhely egyesületnek 20—20 koronát adományozott, mely kegyes adományért halás köszönetét fejezi ki: *Döry* Pálné elnök.

PÉNZINTÉZETEK.

A Szegzárdi takarékpénztár közgyűlése.

A „Szegzárdi takarékpénztár“, ez a szolidaritásról ismert pénzügyintézet e hó 7-én tartotta szokásos évi rendes közgyűlését.

A szép számmal összegyűjtött részvényesek a közgyűlés elnökéül közfelkiáltással *Bezerédj* Pál főrendiházi tagot, a selyemtenyészés miniszteri meghatalmazottját a jegyzőkönyv vezetésére *Török* Béla intézeti ügyészt, hitelesítésére pedig *Boda* Vilmos és dr. *Dragics* Imre részvényeseket kérték fel.

Az intézet LVIII. évi zárszámadását *Örffy* Lajos vezérigazgató bemutattván, a nagy gonddal összeállított igazgatósági jelentést dr. *Steiner* Lajos egyik igazgató olvastatta fel.

Az igazgatóság jelentéséből közöljük a következőket:

A lefolyt évben vidékünk közgazdasági viszonyai kielégítőek voltak. Nem lehet ugyan tagadni, hogy az országos szárazság a mezőgazdaság terményeiben itt is okozott károkat, de ezen károkat a termények értékesítésében elért magasabb árak, úgy a bővebb bortermés részben kiegyenlítették. A jobb minőségű borok kivételével, melyek egyáltalában nem kerestettek, minden gazdasági termék gyorsan és jól volt értékesíthető. Az ingatlanok forgalmi ára állandóan emelkedett és a bírói árverések száma jelentékenyen csökkent. A hitelintézetek nemcsak vidékünkön, de urópszárazt állandóan pénzbőséggel rendelkeztek, mi a kamatlábak leszállítását és a hitel megolcsulását eredményezte.

E pénzbőség kedvező alkalmul szolgált számos nagy pénzügyintézetnek, hogy új részvények kibocsátása által alapították és tartalékalapját emeljék.

Kétségtelen dolog, hogy a tőke emelés az intézetek erejének fokozását jelenti és ha még sem foglalkozunk most intézetünk tőkájének új részvények kibocsátása által való emelése eszméjével, ennek oka egyrészt az, hogy mi ezt már 1895. évben elvégeztük, amikor bár sokkal kedvezőtlenebb pénzügyi viszonyok között alapítottuk új részvények kibocsátásával 80.000 koronáról 240 ezer koronára feleltük, másrészt pedig oka az, hogy új részvények kibocsátását sem az ez idő szerint rendelkezésünkre álló bőséges betét mellett szükségesnek, sem részvényeinknek viszonyaink mellett amugy is nagy száma miatt célszerűnek nem tartjuk.

Teszünk e helyett egyebet. Mert évek óta oly javaslatot terjesztünk a tisztelt közgyűlés elé, mely az évi tiszta nyereségek feleslegéből rendkívüli tartalék alapjaink jelentékeny növelését és ezzel, bár más eszközökkel ugyancsak intézetünk anyagi erejének növelését célozza.

Rövid 3 év alatt 28.000 K. rendkívüli tartalék alapot és 14.000 korona osztalék alapot teremtettünk. És ha elfogadtatik alább teendő javaslatunkis, ez idő szerint már 38.000 korona rendkívüli tartalék alappal és 17.000 korona osztalék alappal rendelkezünk.

Összehasonlítva egyes üzletágaink állapotát az 1903. évvel, az tűnik ki, hogy a lefolyt évben

folyó számla betét állományunk 38,456,93, előleg kölcsön állományunk pedig 3898,42 koronával, apadt ugyan, de ezen csekély apadással szemben viszont betét állományunk 503,720,24, váltó tárczánk 56,063,02, jelzálog állományunk 70,711,82, kezességi kölcsön állományunk 25,335,—, annuitásos kölcsön állományunk 30,604,30, végül folyó számla követelésünk 111,916,92 koronával emelkedtek.

Mindezen számbeli adatokból tehát méltán vonhatjuk le azt a megnyugtató következtetést, hogy intézetünk a lefolyt évben erős lendületet véve, erőben gyarapodott.

Amely arányban emelkedtek üzletállagaink, oly arányban apadtak évközi veszteségeink is, úgy, hogy ily czímen csupán 1262,19 koronát kellett a nyereség-vesztesség számlán leírunk.

Mérlegünk tiszta nyeresége 83,835 korona 18 fillért tesz ki.

Ez a nyereség, ha összehasonlítjuk az 1903. évi 78,432,19 korona nyereségével, látszólag 5402 korona 99 fillér emelkedést mutat. Valójában azonban, ha mindkét év nyereségéből levonjuk az előző év nyereség átvitelét, az 1904. év tiszta nyereségének emelkedése 1674,71 fillért tesz ki.

Mindezt az 1/4 milliót meghaladó nagyobb kihelyezésünk eredményezte, mégis hogy ennek előnye a nyereségben teljes mértékben nem érvényesíthető, ez onnét van, mert a nagy pénzbőség és a pénzügyintézetnek épen e miatt kifejtett erős versenyre következtében kénytelenek voltunk kamatlábainkat oly mértékre leszállítanunk, hogy üzletkörünkben inkább hódítsunk, mint tért veszítsünk.

A jelentés ezután meleg szavakkal emlekezik meg *Lőrinczy* József volt felügyelő bizottsági tag elhunytáról s felhatalmazást kér, hogy a pénzügyi hivatalok részére az igazgatóság az Albanich-telken 180 ezer korona költséggel bérházat építhessen.

Javasolja, hogy a 83,835 kor. 18 fillér tiszta jövedelem, a lapunk előző számaiban már ismertetett módon osztassék fel. Vagyis, hogy minden részvény után 30 korona jutalék adassék. 10,000 korona rendkívüli tartalékalapra, 3000 korona osztalékalapra fordíttassék, 12789 kor. 61 fillér nyereségy pedig új számlára vitessék.

A jótékony czélokra szánt 1240 korona felosztását következőképen javasolja az igazgatóság:

A szekszárdi tűzoltó egyesületnek 40, a szekszárd-tolnamegyei nőegyletnek 20, a szekszárdi róm. kath. óvodának 20, a szekszárdi belvárosi róm. kath. iskola szegény tanulóinak 20, a szekszárdi újvárosi róm. kath., a szekszárdi alsóvárosi róm. kath., a szekszárdi ev. ref., a szekszárdi izr. iskolák szegény tanulóinak 20—20 koronát, a tolnamegyei népiskolák szegény tanulóinak az igazgatóság rendelkezésére, a szekszárdi polg. iskola ösztöndíj-alap gyarapítására 40, a szekszárdi gőzfürdő létesítésére IV. részletben 50, a helybeli szegények segélyezésére 600, a kaposvári siketnémák intézetének 10, az aradi siketnémák intézetének 10, a beszercei székely munkás otthonnak 10, a budapesti irgalom házának, mint a gyógyíthatatlan betegek menházának 10, a József főherceg népszanatorium egyesület jótékonyczfalu sorsjegyeire, egy Szekszárdon létesítendő ártézi kut költségeire 200 kor. Összesen 1250 koronát.

Az ártézi kut költségeire szánt 200 koronának megszavazását a következőképp okolja meg az igazgatóság:

Az utolsó pontban felvett adománnyal Szekszárd közegé zség ügyét kívántuk szolgálni.

Ugyanis mindnyájan tudjuk, hogy kutjaink víze úgy ivásra, mint ipari czélokra rossz, utczák öntözésére pedig elégtelen és így egy ártézi kut közszükségletet elégítené ki.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az ártézi kut furások nem mindig járnak sikerrel és így a közelmúltban közhasznú intézmények létesítése által már is erősen megterhelt községünk csak úgy mehetne bele költséges furási kísérletekbe, ha anyagi támogatásban részesülne.

Indítványozzuk azért, hogy egy Szekszárdon létesítendő ártézi kut költségeire intézetünk tiszta nyereséményéből tíz éven át évenként 200 korona összeg szavaztassék meg azzal a világos kikötéssel, hogy ezen összeg a sikerre való tekintet nélkül az esedékesség szerint csak abban az esetben szolgáltatassék ki Szekszárd nagyközönségnek, ha az a furási munkálatokat tíz éven belül eszközölteti. Ami ha meg nem történik, az egész összeg felett a Szegzárdi takarékpénztár újból szabadon rendelkezik.

Az igazgatósági jelentés felolvasása után *Tóth* Károly felügyelő bizottsági elnök a felügyelő bizottság nevében a felmentvény megadását javasolja. S azt a közgyűlés úgy az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak meg is adta s egyuttal elfogadta az igazgatóság összes javaslatait. Bár a pénzügyi palota építése a miniszter ismert döntése miatt ez idő szerint tárgytalan, a közgyűlés az eshetőségekre való tekintetből az ennek megépítésére kért engedélyt is megadta.

A közgyűlés berekesztése előtt dr. *Spányi* Leó részvényes meleg elismerő szavakkal méltányolta, úgy az igazgatóság, mint

mint a felügyelő bizottság s tisztikarnak az intézet érdekében kifejtett ügybuzgó működését, különösen kiemelve a tartalék- és osztalék alap növelése iránt kifejtett üdvös és czélrúdos törekvést.

Ezután az elnök az ülést bezárta s az intézet azonnal megkezdte az osztalék kifizetését.

A Szekszárdi Népbank, mint önszegélyési szövetkezet folyó hó 19-én tartja évi közgyűlését a község háza nagytermében. Ezen ülésen terjeszti elő az igazgató választmány 1904. évről szóló zárszámadását és a XIII. csoport vagyonának felosztására vonatkozó javaslatát. Ugyancsak ezen ülésen kerül betöltésre a *Fördös Vilmos* elhalálozása és *Goldberger J. Mór* lemondása folytán megüresedett két igazgató választmányi állás. A választmány két legrégebb és legbuzgóbb tagját veszítette el az elhunyt *Fördös Vilmos*ban és a korára való hivatkozással állásától megvált *Goldberger J. Mór*ban. Az ő együttes, fáradhatatlan munkásságuk, az intézet iránti meleg rokonszenvük és lelkesedésük vetette meg az intézetnek azon erős alapját, hogy most már XXXIII-ik mérleggel számolhat be a kis emberek pénzének, érdekeinek védelméről s a kölcsönökre szorultaknak szövetkezeti alapon való segítéséről. A szövetkezetnek 40 filléres befizetés mellett 1904. évi összes forgalma 1.970,483 K. 20 fillér volt és tiszta nyeresége 35,392 K. 97 fillér. Az évtársulatok vagyona 914,491 K. 19 fillér. Veszteségek fedezetére gyűjtött alap 9183 K. 04 fillér. A tisztviselők nyugdíj alapja 27,045 K. 71 fillér. Személyhitelkötvezőkre az intézet 706,709 koronát és jelzálog hitelre 119,224 koronát helyezett el. Az intézetnek 13,953 betétje van a felosztás alá kerülő 1899. évben alakult XIII. csoport 198,059 Korona 35 fillérét következőleg javasolja a választmány felosztani. Adassék 1366 betét után a 144 K. 50 fillér = 197,387 K., jótékony czérra 300 K., 2% tiszti jutalékra 147 K. 57 fillér, 2% nyugdíj alapra 147 K. 57 fillér, maradjon további rendelkezésre 57 K. 21 fillér. Ezekben számolunk be a szociális szempontból tagadhatatlan nemes hivatást teljesítő intézet 1904. évi működéséről s ez alkalommal röviden még csak azt kívánjuk konstataálni, hogy nagy elismerés illeti meg egy a népbank elnökét: *Boda Vilmost*, valamint a munkában hűséges társait, a választmányi tagokat, a kik minden anyagi javadalmazás nélkül, buzgón és kitartón teljesítik elvállalt köteleességeiket. Magának a szövetkezeti eszmének terjesztése érdekében pedig nagyon is kívánatosnak tartanánk, hogy ha nemcsak Szekszárdon, de a vidéken is mennél több helyen követnék dr. *Loncsár József* d. kömlődi plébános és *Arany Antal* medinai ev.

ref. lelkes példáját, vagyis igyekeznének a szövetkezetnek működését mennél szélesebb körre terjeszteni, hogy ezáltal megosztva a költségeket, a kis emberek olcsóbb kölcsönhöz juthassanak.

FARSANG.

Az Ipartestület bálja. A szekszárdi általános ipartestületnek mindenképpen jól sikerült tánczestélye volt folyó hó 4-én a „Szekszárd Szálló“ disztermében. A szép számmal megjelent közönség fesztelenül és jól érezte magát s a táncszomjas fiatalság pedig vidáman járta egész reggelig, mikor is egy gyorsan eltűnt kellemes éjnek kedves emlékeivel távozott. A különösen erkölcsileg fényesen sikerült tánczestély bevétele 333 kor. 52 fill., kiadása pedig 287 kor. 16 fillér volt, így az iparos rokkant alap 52 kor. 36 fill. gyarapodott. Jelenvoltak asszonyok: Fekete Ferenczné, Strott Józsefné, Bali Antalné, Csillag Józsefné, Szőke Istvánné, Fekete Mihályné, Voltár Györgyné, Bogovics Mátyásné, Székelyi Józsefné, Koncz Károlyné, id. Vass Antalné, Vass Józsefné, Hevesi Pálné, Vesztergombi Adámné, Mutschenbacher Lipótné, Méth Jánosné, Hegedüs Istvánné (Mözs), Porkoláb Józsefné, Bereczki Gyuláné, Tóth Józsefné, Cziprián Gyuláné, Gyimóthy Mártonné, Emödi Benőné, Mike Józsefné, Kutas Jánosné, Hahn Ferenczné, Hirth Jakabné, Petrics Józsefné, Gyűszü Imréné, Kapitány Ferenczné, Debuly Imréné, Tóth Pálné, Watzek Lászlóné, Fusz Ferenczné, Rác Pálné, Moizes Sándorné, Kiss Péterné (Hidja), Acsádi Lajosné, Hivert Ignáczné, Lukács Gyuláné, Schulcz Gyusztávné és Uglár Jánosné. Leányok: Strott Erzsike, Szőke Bőzsike, Bali Katicza, Csillag Mariska, Honorics Erzsike, László Annuska, Bogovics Teri, Vass Mariska, Vass Annuska, Bencze Rozika, Vass Erzsike, Vesztergombi Etelka, Mutschenbacher Etelka, Hegedüs Annuska (Mözs), Porkoláb Mariska, Bencze Terus, Bencze Annus, Gyimóthy Juliska, Frázon Annuska, Kutas Mariska, André Irma, Hirth Ilonka, Gyűszü Erzsike, Fischeof Etel, Acsádi Annus, Schneider Emma, Hivert Karolin és Kiss Rozika (Hidja). Az első négyest 52 pár tánczolta. Felülfizettek: Strott József, Bali Antal, Fekete Mihály, Král Lajos, Honorics József, Fusz Ferencz, Komandinger József, Bogovics Mátyás, Vass József, Rác József, Bereczki Gyula, Gyimóthy Márton, N. N., Mike József, László Károly, Hivert Ignác, Uglár János és Leitersdorfer Ignác 1—1 koronát. Grózsbauer Béla 60 fillért és Vass Antalné 40 fillért. Tiszteletjegyét megváltotta Bodnár István 5 koronával. Jegyeiket megváltották: Haudinger Gyula, id. Zsigmond

Ferencz és Mayer János 2—2 koronával és Schutics Ferencz 5 koronával. Fogadják az üdvös czél nemesszivü előmozdító az ipartestület hálás köszönetét.

— **A szekszárdi kaszinó farsangi mulatsága.** A szekszárdi kaszinó márczius hó első napjaiban fényes farsangi mulatságot rendez. A rendező bizottságot a kaszinó fiataliságából Beke Ferencz, a kaszinó új háznagya a napokban alakítja meg.

A szekszárdi ker. alk. egylete 1905. évi február 18-án a „Szekszárd Szálló“ nagytermében Garay zenekara közreműködésével szini előadással egybekötött zártkörű tánczvizalmat rendez, belépti-díj személyjegy 2 kor. családjegy 5 kor. A tiszta jövedelem $\frac{1}{5}$ része a Szekszárdon létesítendő „József Főherceg tüdőbetegek szanatóriuma“ alapjának javára fordítatik. Felülfizetések közönnel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

G A Z D A S Á G.

A tolnamegyei gazdasági egylet közgyűlése. A Tolnamegyei gazdasági egyesület folyó hó 18-án délelőtt 11 órakor tartja a vármegye székházának nagytermében rendez évi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki jelentés az egyesület működéséről; 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az előző évi pénztári számadásokról; 4. Az 1905. évi működési program és költségvetés megállapítása.

Gazdasági szakelőadás. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Tolnavármegyei gazdasági Egyesülettel szövetkezve márczius hó 4-én és 5-én Szekszárdon gazdasági előadásokat tart, amelyen értesülésünk szerint a keszthelyi gazdasági tanintézet tanárai fognak értekezni a *hizlalásról, a kender- és lentermelésről, a burgonya termesztéséről, a keményítő gyártás szempontjából és a rétek és legelők ápolásáról*. Részletes program megállapítása körül most tárgyal a gazdasági egyesület a tanintézet igazgatóságával. Felhívjuk előre is vármegyénk gazdáinak figyelmét eme érdekes és nagyhasznú előadásokra.

Nyilvánossággal felruházott vegyvizsgáló intézetek. A belügyminiszter az országban több élelmiszert és vegyszert szereket vizsgáló intézetet nyilvánossági joggal ruházott fel. A budapesti efféle intézeteken kívül bennünket a hozzánk legközelebb esők érdekelnék; ilyen nyilvános intézete van *Scholz Lajos* városi vegyésznek Kaposvárott és *Skoff* Ferencz tanárnak Pécsen.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Ozora. Nagyon köszönjük, de vers kkel bőven el vagyunk látva. Közérdekű közleményeket és tudósításokat azonban nagyon szívesen fogadunk.

ÉRTESÍTÉS.

A Garay-téren levő Dicenty-féle ház felépíttetése alkalmából elhatároztam, hogy árukészletemet lényegesen csökkentem, miért is **folyó hó II-ikétől kezdve árucikkjeimet**

mélyen leszállított áron eladásra bocsátom.

Ez által a n. é. közönségnek alkalma nyílik **szép és divatos árukat a szokott árnál olcsóbban beszerezni**, mely kedvező alkalmat felhasználni mindenkinek érdekében áll.

Eladásra kerülnek:

**Divatos női ruhakelmék.
Legujabb blous kelmék.
Pargit és flanel szövetek.
Férfi öltönyre való gypjuszövetek.**

**Schifon-, vászon- és damast-árak.
Butorszövetek, ágy- és asztalterítők.
Czipők, kalapok, nyakkendők és keztyük.
Kész férfi és női fehérneműek.**

Szép blousok és alsószoknyák.

Kötött harisnyák, csipke-, szalag- és ruhadiszek. — Mindennemű női és férfi divatárak.

SEINER LIPÓT áruháza

SZEKSZÁRDON, Garay-tér (Dicenty-féle ház.)

Bachschtz Károly és Társai áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

5-30

Farsangi Értesítés,

melynél fogva tudatjuk a tisztelt vevőközönséggel, hogy raktárunk a báli idényre teljesen új árukkal áll a t. vevőközönség rendelkezésére.

Raktárra érkeztek: **a legújabb Ponge selyem-batisztok pazar szinezetben.** — Fehér, himzett és á-jour batiszt kelmék. **Muszlin de soir, crepdechin és gáz-kelmék.** — Lioni és zürichi selyem-kelmék. **Legyezők, keztük és báli czipők** mesés választékban.

☞ **Menyasszonyi kelengyék legolcsóbb beszerzési forrása.** ☞

Legelső rendű **creasz, chiffon és czérna-vászon különlegességek.** — **Damast áruk óriási választékban.** — **Menyasszonyi ruhakelmék, koszorúk és fátyolok nagy választéka.**

Urak részére férfi öltönyök mérték után készítettnek.

Kalapok, czipők, nyakkendők és fehéreneműek gyári raktára. — **Gyermekjáték, gyermekkocsik, utazó bőröndök, Singer-varrógépek és diszműáruk állandó nagy raktára.**

A tisztelt vevőközönség szíves látogatását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Bachschtz Károly és Társai.

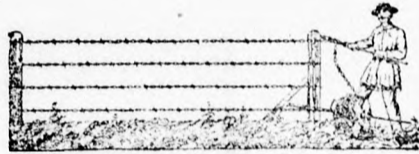
Eladó szőlő.

A volt Csóri-féle porkoláb-völgyi

szőlő

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást e hó 14-ig **Vörös Ignác** községi elöljáró ad.

Bukovinszky József

sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-készítő **SZEKSZÁRDON.**

Állami éremmel kitüntetve 1898.

Ajánl egyszerű és többször csavart **sodronyfonatokat és aczeltüskés kerítés-sodrony** kertek, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági épületek, szőlők stb. bekerítésére. **Sodronyszöveteket** malmok, bányák részére, gazdasági és egyéb gyári czélokra áthányó **rosztákat, nyaraló-, park-kerítéseket és kapukat** a legolcsóbb és legszebb kivitelben. **Sodronymadracokat** és minden e szakmába vágó drót-munkákat a legjutányosabb árban. **Árjegyzék és költségvetés** díjtalan.

6-6

Tüzifa.

Tisztelettel tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a vasuti vendéglőm előreszében lévő tüzifa-telepemen **mindennemű tüzifát** száraz minőségben **jutányos áron** árusítok.

Az árak a következők:

Elsőrendű fák.

Bükkfa hasáb	— — —	15	frt	60	kr.
Gyertyánfa hasáb	— — —	16	"	40	"
Iharfa hasáb	— — —	15	"	—	"
Hasáb szilfa két évi vágás	— — —	14	"	—	"
Tölgyfa hasáb	— — —	13	"	—	"
Gyertyánfa dorong	— — —	14	"	40	"
Bükkfa dorong	— — —	13	"	40	"
Szilfa dorong	— — —	11	"	—	"
Puhafa hasáb	— — —	7	"	50	"
Kiválogatott tölgyfa hasáb karónak	— — —	16	"	—	"

Másodrendűek.

Bükkfa hasáb	— — —	14	frt	40	kr.
Gyertyánfa dorong	— — —	9	"	60	"

A vásárolt fákat saját kocsimon **ölenként 70 krajczárért** haza szállítom. — **Kifogástalan ölezésért** kezességet vállalok.

Tisztelettel

Mutschenbacher Ödön

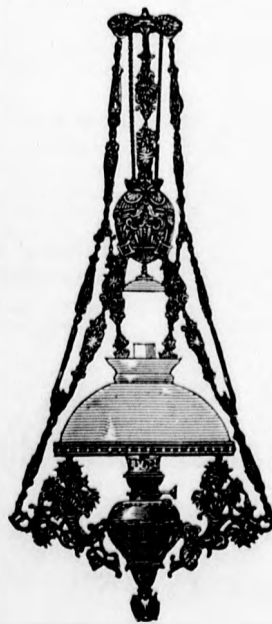
6-10

tüzifakereskedő.

FUSZ FERENCZ

üveg- és porcellán kereskedő

SZEKSZÁRD (Br. Augusz-ház.)

Különösen felhívom a n. é. közönség szíves figyelmét **alkalmi tárgyakra**

nászajándéknak,

a mennyiben tulhalmozott raktár miatt **rendkívül olcsón** eladatnak.

Épületüvegezések és képkeretezések **olcsón készítettnek.**

20 korona vásárlás után egy életnagyságu arckép ingyen!

6-6

